

אנאנסען
ווערען מיט 50 העללער
פער צוויימאל געשמאל-
טענע פעטיטצילע בע-
רעכעט.
ביילאגען נאך איבער-
אינקאממען.
בריעפע אונד געלרוענ-
דונגען זינד צו ריכטען
אן דיא
Redaction der
Jüdischen Volksstimme
Krakau, Brodgasse 62.

יידישע פאלקסשטיממע

אָרנאַן פֿיר דיא אינטערעססען דעס יידישען פֿאלקעס.

ערשיינט אַם 5. 15. אונד 25. יעדעס מאָנאַטס.

פֿראַנטער אַציאָן:
אִים אינלאַנדע:
גאַנצִיאהריג — 8. קראָנען
" 1/2 יאהריג — 4.
" 1/4 יאהריג — 2.50
אִים אויסלאַנדע:
גאַנצִיאהריג — 10. פֿראַנק
" 1/2 יאהריג — 5.
" 1/4 יאהריג — 3.
פֿעראַיינע, קולטוסגעבייג-
דען אונד קאַרפֿאָראַציאָנען
אום 1/3 בילליגער.

מאָטטאָ: פֿאלקסשטיממע איזט גאַטעשטיממע!

Krakau, 15. Januar 1899.

העראויסגעבער אונד רעדאקטער: י. קרעפפּעל.

קראַקוואַ, ד' שבט תרנ"ט.

לונגען ווערען פֿעראַנשטאַלטעט. פֿראַגעבאָגען נאָך אַללען
ריכטונגען פֿערווענדעט אונד גוטאַכטען איינגעהאַלט, וויא
אונד אויף וועלכער ווייזע דיגעזן אַרמסטען אַללער אַרמען,
דיגעזן אונגליקקליכסטען אַללער אונגליקקליכען, געהאַלפֿען
ווערען קאַנן.

אונד אין דער טהאַט איזט דיא לאַגע דער גאַליצי-
שען יודענשאַפֿט טראַכטלאַז, טראַכטלאַזער דענן אַנדערשוואַ,
טראַכטלאַזער דענן יע. איזט דאַז לאַנד שאַן אן אונד פֿיר
זיך אַרם אונד געניגענדער ערווערבסקוועללען באַר, האַבען
דיא יודען נאָך אויססערדעס איינען ווירטהשאַפֿטליכען קאַמפֿף
דורכצומאַכען, וויא ער פֿאַסט גירענדס עקסיסירט, דענן
איהנען ווירד שריטט אויף שריטט יעדער ערווערבסצווייג
גענאַמען, יעדער אַכט אויף דעם זיא ויטצען, ווירד
דורכגעזאָגט. עס איזט איינע ברוטאַליטאַט, אַכער עס
ליעגט סיכטעס דאַרין; סיכטעמאַטיש ווערען דיא יודען
אימער ווייטער פֿערדראַנגט, סיכטעמאַטיש ווירד איהר
לעבענסנערוו אונטערבונדען, וועגן ניכט גאַר דורכשניטען,
סיכטעמאַטיש ווירד פֿאָן נעוויסען דעמאַנאָגען איינע
העטצע נעגען זיא בעמריעכען, סיכטעמאַטיש ווירד דיא
פֿאַרלאַע אויסגענעכען: "קויפֿט ניכט בייא יודען".
יאַוואָהל, מאַן מיססטע איין הערץ אויס שטיין האַ-
בען, אום זיך דיגעזער אַרמען ניכט צו ערבאַרמען. וויר
בעגרייפֿען עס גוט, דאַס אונזערען, גראַססען, דען, ענקע-
טע-פֿעראַנשטאַלבערן עטצו, דאַז הערץ צערברייכט כייס
אַנבליק דיגעזער האַהלאַייגיגען הונגערליידער, דיא מיט
שלאַטטערנדען ביינען, ציטמערנדען האַנדען אונד לערען
מאַנען אומהעראירען, איין טראַקקענעס שטיקק בראַד
זוכענד פֿיר זיך אונד איהרע פֿאַמיליען — אַכער מיט דעם
דיכטערס וואַרטע מיססען וויר איהנען צורופֿען:

איינעס אַנדערען פיין עמפֿינדען,
הייסט ניכט באַרמהערציג זיין;
רעכט באַרמהערציג זיין ווילל הייססען;
לינדערן איינעס אַנדערען פיין!

דיא אַכאַנגענטען דער יידישען פֿאלקס-
שטיממע ערהאַלטען דיא אונטער אונזערער רעדאַקציאָן
דיגעזן מאַנאַט צו ערשיינען בעניגענדע מאַנאַטסשריפֿט
"יערוואַלעס"

וועלכע דער יידישען ליטעראַטור אונד בעללעטריסטיק גע-
ווידמעט זיין ווירד, גראַטיס צוגעשיקט.

דיעיעניגען אַכאַנגענטען, וועלכע דען פֿראַנ-
טעראַציאָנסבעטראַג וועניגסטענס פֿיר איין האַלבעס
יאַהר אים פֿאַרהיניין בעצאהלען, ערהאַלטען דאַז
יינגסט ערשיענענע, שאַן אויסגעשטאַטעטע ווערקען
"יידישע נאַציאָנאַלעדיכטע" פֿאָן א. גאַלדפֿאַדען
— ענטהאַלטענד מעהרערע יידישע געדיכטע אים זשאַראַנאָן.
זאַמטט איינער פֿאַררעדע פֿאָן ר. א. ברודס — אַלס
גראַטיספֿראַמיע.

דיא אַרמוטה דער גאַליצישען יודען.

יא, דאַז וועטטער דרויסען קאַנגען וויר
ניכט מאַכען, אַכער אין אונז קאַנגען וויר
גוט וועטטער כאַכען. יעטצט, דאַז האַבע איך
דיר זאָגען וואַללען: מאַך, דוא אין דיר
גוט וועטטער, דאַנן איזט אַללעס גוט.
(בערטהאַלד אויערבאַך.)

איבער דיא טרויריגע לאַגע דער יודען גאַליציענס
ווירד פֿיעל געשריעכען אונד נאָך מעהר געשפֿראַכען,
שפעציעלל אין דער לעטצטען צייט. דיא יינגסטען יודענ-
פֿערפֿאַלונגען אין וועסטנאַליציען האַבען דיא אויפֿמערק-
זאַמקייט אַללער וועלט אויף דיגעזע אַרמען געשאַפֿפֿע
געלענקט, דיא דאַז אונגליקק האַכען, אין דיגעזעס "האַלב-
אזיען" גענאַנגטען לאַנדע צו וואָהנען. אַללע צייטונגען
ברייגען היעראיבער שפֿאַלטענלאַנע אַרטיקעל, אין וועלכען
דיא לאַגע דער גאַליצישען יודען גרויא אויף גרויא, שוואַרץ
אויף שוואַרץ געשילדערט ווירד. "ענקעטען" אונד פֿערוואַמט-

טרייבענדען דעם יידישען פֿאַר, אונד וועגן זיא היע אונד דא איינען יודען בעשאַפֿטיגען, דאָן ווירד ער פֿאַן איהנען אויפֿס שימפֿליכסטע בעהאַנדעלט; זיינע אַרבייט, מאַן זיא נאָך זאָ גוט זיין, ווירד אַלס "Zydowska robotn", אַלס "יודישע אַרבייט" בעצייכעט, אַלס אָב איין יודע ניכטס אַנשאַפֿטיגעס פֿערפֿערטיגען קאַנן, אַלס אָב דער שוה דעם יידישען שוסטערס, דאָו קלייד דעם יידישען שניידערס ניכט זאָ גוט וואָרע, וויא וועגן עס איין ניכט-יודע אַנשאַפֿטיגט. איבעראַלל, אויף שריטט אונד טריטט, האָרען וויר פֿאַן אונזערען פֿיינדען דען רוף: "קויפֿט ניכט בייא יודען!" וויר וואַללען ניכט דאַסזעלבע טהון אונד "קויפֿט ניכט בייא קריסטען" רופֿען; וויר פֿעראַבשייען דיעזע אַרט ווירטהשאַפֿטליכען קאַמפֿעס. אַכער "קויפֿט אויך בייא יודען", דיעזען רוף קאַנן אונד נייעמאַנד איבעל געה-מען, בעשאַפֿטיגט יודען בייא אַללען אַרבייטען, דיא איהר צו פֿערנעבען האַכעט, דעגן דיעזע פֿינדען בייא ניכטיודען ניכט דיא גערינגסטע בעשאַפֿטיגונג, פֿפֿליכט דער אייגע-גען גלויבענסגענאָססען איזט עס דאָהער, איהנען אַרבייטס-געלעגענהייט צו געבען. אַם אין אַנו לננו, מי לנו!

וויר וואַללען היער קיינע נאַמען געגען, זאָנסט קאַנן-טען וויר פֿיעלע פֿערוואַנען אַנפֿיהרען, דיא היער אין לעמזערער צייט פֿיעלע הונדערטע גולדען ניכטיידישען האַנדווערקערן צו פֿערדיענען געגעבען האַכען, וואָהערענד פֿיעלע יידישע טיכטיגע האַנדווערקער דערזעלבען כראַנשע אַם הונדערטוכע נאַגען — וואָרע עס ניכט איין גאַטט-אונד מענשענגעפֿאַלליגעט ווערק, אויך דיעזער צו געדענ-קען אונד איהנען עטוואַס אַרבייט אַבצוטהיילען?!

דאָו עלענד דער נאַליזישען יודענשאַפֿט האַטטע גע-וויסס ניכט אין זאָ ערשרעקקענדער ווייזע אום זיך געגריפֿ-פֿען, וועגן אונזערע, גראַססען, אונזערע רייכען, זיך איהרער דעכטזייטיג אַנגענאַמען האַטטען.

אַנקלאַגענד ערטאַנט יעמזט דיא יאַמערפֿאַללע שטיממע דער יידישען פֿאַלקסמאַסען. דיעזע אַנקלאַגע איזט אַכער ניכט כלאַס געגען איהרע פֿערפֿאַלנער אונד בעדריקקער געריכטעט; איין טהייל דער שולד פֿאַללט אויף דאָו הויפט דעריעניגען צוריק, דיא פֿיר איהרע אַרמען גלויבענסברידער עטוואַס טהון קאַנגטען אונד עס אונטערלאַססען. איהנען רופֿען וויר צו: לאַסט דיא פֿאַפֿיערען פֿראַטעסטע, דיא ניכטזאָגענדען אויפֿרופֿע אונד פֿערזאַמלונגען, דרויסען קאַנגט איהר ניכט וועטטער מאַכען. מאַכט ליעבער אין אייך זעלבסט גוט וועטטער, העלפֿעט דיעזען אַרמען, דיא אונטער דען אָבוואַלטענדען פֿערהאַלטניססען זאָפֿיעל צו ליידען האַכען, דאָן איזט אַללעס גוט, דאָן ווירד איהרע ווידערשטאַנדספֿאַהיגקייט בעדייטענד געשטאַרקט ווערדען, דאָן ווערדען זיא קראַפֿט אונד מוטה פֿינדען, אויסצוהאַררען אים קאַמפֿע, ביז גינג-סטיגערע צייטען איינטרעטען יוערדען.

מיט אַקאַדעמישען רעדען אונד אַרטיקעלן, וועגן זיא נאָך זאָ ערנרייפֿענד זינד, קאַנן דיעזען אַרמען ניכט גע-האַלפֿען ווערדען, איהנען מוסס טהאַטקראַפֿטיגסט אונטער דיא אַרמע געגריפֿען ווערדען. דאָו ערגעבניסס דער בע-ראַטהונגען אונד "ענקעטטען" מאַן פֿיעללייכט איין זעגענ-ברינגענדעס רעזולטאַט פֿיר דיא צוקונפֿט בעמען, היער אַכער טהוט מאַמענטאַנע אונד ראַשע הילפֿע נאָטה! ווער שנעלל גיבט, גיבט דאָפֿעלט!

וויר פֿערהעהלען אונד קיינעסוועגס, דאָס אויך אונ-זערע "גראַססען" ניכט אין דער לאַגע זינד, מיט איינעם שלאַגע דיא העררשענדען צושטאַנדע צו אַנדערן, דאָס איהנען דיא מאַגליכקייט בענאַמען איזט, דיא יודען גאַליזיענס פֿאַר דעם איהנען אויפֿגעדונגענען ווירטה-שאַפֿטליכען אונד פֿאַליטישען קאַמפֿע צו שיטצען. "יא, דאָו וועטטער דרויסען קאַנגען וויר ניכט מאַכען"; דיא יודען קאַנגען איהרע אייסערען פֿיינדע ניכט פֿאַן דער באַדענלאַזיגקייט איהרער פֿערליימדונגען איבערצייגען, זיא קאַנגען זיא ניכט צווינגען, פֿאַן איהרעס האַסס אונד פֿערפֿאַלגונגסוואַטה אַבצושטעהען. דער יודע ווירד פֿערבראַנט, דאָו איזט איהרע פֿאַרפֿאַלע, פֿאַן דער זיא ניכט אַבלאַססען וואַללען, וויא דיא ווילדע בעסטיע פֿאַן איהרער בייטע... "אַבער אין אונד קאַנגען וויר גוט וועטטער מאַכען". דאָ האַט נייעמאַנד עטוואַס צו זאָגען, דאָ קאַנן אונד נייעמאַנד שטאַ-רען. אונזערע אַרמען ברידער נאָך מאַגליכקייט אין איהרעם שווערען קאַמפֿע אומס דאָוויין צו אונטערשטימצען, דאָו קאַנגען אונד מיססען וויר טהון. ליידער אַכער איזט דאָו ניכט דער פֿאַלל.

מאַן מיסספֿערשטעהע אונד ניכט. אינדעם וויר פֿאַן אונטערשטימזונג שפּרעכען, פֿערשטעהען וויר קיינעסוועגס דאַרונטער "אַלמאַזען-געבען". מיט קליינערען אָדער גראַס-סערען שפּענדען פֿאַן צייט צו צייט, איזט דיעזען אַרמען ניכט געהאַלפֿען. נאָך אויסכרוך דער פֿאַלקסליידענשאַפֿט צו גונסטען דעריעניגען, דיא דאָרוך האַב אונד גוט פֿער-לאָרען, איינען אויפֿרוף אום שפּענדענזאַמלונג צו ערלאַס-סען — דאַמיט געניגט מאַן זיינער פֿפֿליכט ניכט. וויר מיינען איינע נאַנג אַנדערע, אַכער פֿיעל ראַציאָנעללערע אונטערשטימזונג: בייא יידישען געשאַפֿטסליי-טען זייגען בעדאַרף צו דעקקען, דען יידישען האַנדווערקערן אונד געווערבעטרייכענ-דען אַרבייטסגעלעגענהייט צו געבען, דאַמיט זיא אויף עהרענאַפֿטער אונד רעדליכער ווייזע איהר בראָד פֿערדיענען זאָללען!

עס וואָרע הערצליך קאַמיש, וועגן עס ניכט זאָ טרוי-ריג זיין זאָלל: געראַדע דיא מייסטען אונזערער "גראַססען", אום דערענטווייללען דיא אַרמען צו ליידען האַכען — דעגן זיא, נור זיא עררעגען דען נייד דער מענגע, וועלכע דאָן איהרע וואַטה אַן דיא אַרמען אויסלאַססט — ציעהען דען ניכטיידישען געשאַפֿטסמאַן, האַנדווערקער אונד געווערבע-

דער אַסטערייכיש-אונגאַרישע אויסגלייך

אונד דיא יודען.

II.

וויר לעבען יעטצט אים צייטאלטער דער אַרנאַניאַ-צײַן. דאָ איינצעלנע אינדיווידיאַם בעדייטעט הייטע זאָ-פֿיעל וויא ניכטס; דיא אַרנאַניאַרטע מאַסע בילדעט איינע מאַכט. יע שטאַרקער איינע אַרנאַניאַציאָן איזט, יע צאהלרייכער איהרע מיטגלידער זינד, דעסטאָ ערפֿאַלג-רייכער איזט זיא, דעסטאָ מעהר מוסס מיט דערזעלבען גערעכנעט ווערדען אונד דעסטאָ מעהר פֿאַללט איהרע בע-דייטונג אינס געוויכט. „אין דער איינהייט ליענט דיא מאַכט“, מיט פֿעראיינטען קראַפטען ווירד דאָ שווערסטע פֿאַלבראַכט“ — דיעזע אויסשפּריכע האַבען זיך גיע בעס-סער בעוואַהרט אַלס אין אונזערען טאַגען. סאָלידאַרישעס אונד פֿעראיינטעס פֿאַרגעהען פֿעהרילפֿט דען שוואַכסטען צו איהרעס רעכטע, דער מאַכטיגסטע מוסס נאַכגעבען, ווען ער אַליין שטעהט. — אויף אַללען געביעטען דעס אַפֿגעשטליכען לעבענס איזט דאָ וואַהרצונעהמען. דיא אַר-בייטער בילדען אַרנאַניאַציאָנען, אום זיך פֿאַר אויסכייטונג צו שיטצען; דיא פֿאַבריקאַנטען בילדען קאַרטעללע, אום דער קאַנקוררענץ ווירקזאַם ענטגענערטעטען צו קאַננען; פֿאַליטישע פּאַרטייען שליעסען קאַמפּראַמיסע אב, אום געמיינזאַם פֿאַרצונעהען אונד דעסטאָ ווירקזאַמער איהרען ציעלען צוזושטרעבען; גראַססע אונד מאַכטיגע שטאַטטען פֿערבינדען זיך דורך אַליאַנצען, אום איהרע אינטערעסען מיט מעהר נאַכדרוק פֿערטרעטען צו קאַננען; יא, זעלבסט דאָ מאַכטיגע גראַססברייטאַניען פֿערלאַססט יעטצט זיינען שטאַללענדען אויף אַלירוויןקעל אונד בעווירכט זיך אום פֿער-בינדעטע.

בייא דען יודען האַט דיעזע ערקעננטניסס ליידער ביי אין דען יינגסטען טאַגען ניכט פֿלאַטצענערפֿען, דיא פֿיעל פֿערשריענע יידישע „סאָלידאַריטאַט“ בעשטעהט קוים דעס נאַמען נאַך אונד ערסט דער ציאַניזמוס געהט דאַראַן, דען יודען אַללער לאַנדער אונד וועלטטהיילע איינע איינהייטליכע אַרנאַניאַציאָן צו שאַפֿען. שפּעציעלל דיא יודען דער אַסטערייכיש-אונגאַרישען מאַנאַרכיע זינד נאַנץ אונד גאַר ניכט אַרנאַניזירט, איהנען פֿעהלט עס ביוהער אַן איין געמיינזאַמעס אַרנאַן, דאָ אים נאַמען אַללער נאַך אינגען וויא נאַך אויססען איהרע אינטערעסען פֿערטרעטען זאָלל. דיא יודען איינעס יעדען קראַנלאַנדעס בילדען איינען טהייל פֿיר זיך, דיא יודען וועענס האַבען דיא „אוינאַן“, דען „פֿאַליטישען פֿאַלקספֿעראייין“, דיא יודען באַהמענס איהרען „צענטראַלפֿעראייין“, דיא יודען באַהרענס איהרע „לאַנדעס-אַרנאַניאַציאָן“, דיא גאַליצישען יודען האַבען ניכטס, דיא יודען אונגאַרנס זינד געשפּאַלטען אין אַרטהאָדאָקסע, נעאַלאָגע אונד „שטאַטוס-קוואַ“-געמיינדען, עטצ. עטצ. ערסט אין יינגסטער צייט בעגאַננען דיא אַסטערייכישען יודען, זיך איינע געמיינזאַמע אַרנאַניאַציאָן צו שאַפֿען, דערען ערסטעס קינד דער זאָעבען אינס לעבען געטרעטענע „אַלל-

געמיינע אַסטערייכיש-איראַעליטישע בונד איזט. פֿרייליך בלייבט אַכצוואַרטען, אַב דיעזעס קינד אויך לעבענס-פֿאַהיג זיין ווירד.

אין עווענטועללעס ניכטצושטאַנדעקאַממען דעס אויס-גלייכעס קאַנטע אַלזאָ אין דיעזער בעציעהונג דען יודען דער מאַנאַרכיע ניכט פֿיעל שאַדען. איינע גראַסערע צער-שפּליטערונג, אַלס זיא יעטצט איזט, קאַנטע קוים פֿלאַטצ-גרייפֿען. איבערהויפּט בעצייגליך דער יודען אונגאַרנס. דיא אונגאַרישען יודען זינד פֿאַן דען יודען דער איבריגען מאַנאַרכיע זאָ גרונדפֿערשיעדען אין כאַראַקטער, לעבענסגעוואָהנהייטען אונד פֿאַליטישער אַנשוואַונג, דאַס שווערליך יעמאַלס איין געמיינזאַמעס צוזאַמענווירקען צו ערוואַרטען איזט, דער אונגאַרישע יודע בעגעננעט שפּע-ציעלל דעס פֿאַליטישען יודען מיט מעהר מיסטרוען אונד גערינגשאַטצונג אַלס דער דייטשע יודע. בלאַס פֿאַן יענער גראַססען, מאַכטיגען בעוועגונג, דיא אַללע געגענזאַטצע אונטער דען יודען פֿערווישט אונד אַללע מיינונגספֿער-שיעדענהייטען אויסגלייכט, דעס ציאַניזמוס, איזט צו ערוואַרטען, דאַס זיא דיא יודען אונגאַרנס צור געמיינזאַמען מיטווירקונג אַן דער וויעדערבעלעבונג דער יידישען נאַציאָן העראַנציעהען ווירדע, אַכער דיעזע בעוועגונג לאַססט זיך בעקאַנטערמאַסען פֿאַן גרענצפֿאַהלען וועניג שטאַרען, אונד דאָ צושטאַנדעקאַממען אַדער ניכט צושטאַנדעקאַממען דעס צאָלל-אונד האַנדעלסבינדניססעס צווישען אַסטערייך אונד אונגאַרן איזט פֿיר דען ציאַניזמוס ניכט פֿאַן בעלאַנג.

אַנדערס שטעהט דיא זאַכע פֿרייליך אין דער אַסטער-רייכישען רייכסהאַלפֿטע זעלבסט. וואַהל האַבען אויך היער דיא יודען קיינע איינהייטליכע אַרנאַניאַציאָן, וויא בערייטס אויסגעפֿיהרט; עס איזט יעדאָך ניכט אויסגעשלאַססען, דאַס איינע זאָלכע צושטאַנדעקאַממען קאַנטע. דיא יודען-עקסצעסע אין גאַליציען אים פֿערגאַננענען זאַמער האַבען יא דיא וויענער „אוינאַן“ אונד דען באַהמישען „צענטראַלפֿער-איין“ פֿעראַנלאַססט, זיך מיט דער לאַגע דיעזער גלויבענס-גענאַססען איינגעהענד צו בעפֿאַססען — דאָ געמיינזאַמע אינטערעסע איזט אַלזאָ בערייטס וואַך געוואַרדען, וואַרום זאָלל נון ניכט צו ערוואַרטען זיין, דאַס דיא אונגאַר-נאַנגליכע נאַטהווענדיגקייט איינער איינהייטליכען אַרנאַני-זאַציאָן אַללען קלאַר אונד איינע זאָלכע געשאַפֿען ווערדען ווירדע? — אונד אים גרונדע גענאַמען ווירדען דיא יודען אַסטערייכס, איינהייטליך אויף געזונדער באַזיס אַרנאַניזירט, דאָך איינען פֿאַקטאָר בילדען, מיט דעס מאַן ווירד רעכנען מיססען אונד דער דיא אינטערעסען דער יודען רעכט ווירקזאַם פֿערטרעטען קאַננען ווירד. קאַממט גון דער אויסגלייך ניכט צושטאַנדע אונד ווירד דיא זאַגע-נאַנטע „לאַנדעראויבאַנאַמיע“ ערווייטערט, דאַן איזט אַן איינע איינהייטליכע אַרנאַניאַציאָן ניכט מעהר צו דענקען, דיא רייבונגען, דיא צווישען דען איינצעלנען אויטאָנאָמען קראַנלאַנדערן געוויסס זיך געלטענד מאַבען ווירדען, ווערדען עס שאַן פֿעהרינדערן, דאַס זיך דיא יודען דער-

דייטשען אינס בלוט אונד מארק איבערגעגאנגען וואָרדען צו זיין. דאָ וויא דער איינציגע גרונד, דאָס ער זיך אָפּגעטליך ניכט מעהר בע-
טהאַטיגט, דען עס האָט עס ניכט מעהר נאָטהיג.

אויס שטאַדטפּעראַרדנעמען-קאָללעגיאָום קאָם דיעזער טאַגע דיא אונטערלענענהייט צור שפּראַכע, דאָס אין פּיעלען פּרוּוואַטשולען ייִדישען קינדערן דיא אויפנאַהמע פּערווייגערט ווירד. נאָך לאַנגערער דעבאַטע וואורדע איין בעשלוס געפאַסט, אין וועלכעס דער מאַניסטראַט בעאויפּטראַנט ווירד, אַללע איהם צו געבאַטע שטעהענדען מיטטעל צו אונטערנעמען, אויס דיעזעס איבעל אַבזעהעלען. דיעזער בעשלוס עראינערט אונז לעבאַהאַט און דען פּראַטעסטפּערוואַמלונגען דער ווענער יודען, אַלס דאָרט אויף איינעם שלייכוועגע דיא קאַנפּעסיאָ- נעללע שולע איינגעפּיהרט וואורדע; דיא פּראַטעסטע וואורדען ניכט בעאַכטעט אונד דיא אונטערטעליכקייט בעשטעהט ווייטער אין קראַפּט. דאָסועלבע דירפּטע וואַהרשיינליך אויך אין בערלין דער פּאַלל זיין, וואַלאַנגע ניכט ענגעגישער פּאַרנעגאנגען ווערדען ווירד, דאָס נאָמליך דערארטניגען פּרוּוואַטשולען דיא קאַנפּעסיאָן ענטצאָגען ווערדען וואַללטע.

ביסמאַרק'ס גייסט שיינט וועדער פּרייסען צו בעהעררשען; וועניגסטענס ווערדען דיא אויסווייזונגען אָסטערייכישער אַנגעהאָריגער מיט עבענדערזעלבען ריקקזיכטסלאָזיגקייט פּאַרנענאָמען, וויא זיינער- צייט אונטער ביסמאַרק. דיא רעגירונג מאַטיוורט דיעזע אויסווייזונגען מיט דעם הינווייזע דאָרויף, דאָס אויס אָסטערייך סלאַווישע עלעמענטע דייטשלאַנד איבערפּלוטהען אונד סלאַוויזירען. יא, אומס היממעלס וויללען, וואָרום ווערדען אַבער אויך יודען אויסגעוויזען, דיעזעלבען יודען, וועלכע אין דען סלאַווישען לאַנדערן אָסטערייכס אַלס גער- מאַניזירענדעס עלעמענט פּערשריעען ווערדען? ווייל זיא עבען יודען זינד! לויטעט קורץ אונד בינדיג דיא אַנטוואַרט, וועניגסטענס וואורדע אונטערנענט איינע וואַלכע זייטענס דעם פּרייסישען מיניסטערס דעם איינערן, רעקקע, איינעם ייִדישען רעזערווע-אַפּפּיער ערטהיילט. דעזעלבע וויילטע אין שלעזיען אונד ערהיילט פּלאַטצליך איינען אויסווייזונגעבעהל. ער ווענדעטע זיך און דאָ אָסטערייכישע קריגעס- מיניסטעריאום מיט דעם ערוזען, איינע עהערנאַטהליכע אונטערזוכונג געגען איהן איינצולייטען, וואָס אויך גלייך געשאַה. נאָטירליך ערגאַב דיעזעלבע בעגאַב זיך מיט איינער עמפּעעהלונג דעם אָסטערייכיש- אונגאַרישען באַטשאַפּטערס צום מיניסטער דעם איינערן, אויס איהם דען זאַכערהאַלט דאַרצולענען. דעזעלבע וואָר צוערסט אונגעמיין ערשטיגט איבער דיעזעס פּאַרגעהען, שיען אַבער דען קערן דער זאַכע עראַטעהען צו האַבען אונד פּראַטע דען אָפּפּיער; וועלכער קאַנ- פּעסיאָן זינד זיא? — „דער מאַזאַאישען“. — א, דאָ ערקלאַרט אַללעס, מיניטע דער מיניסטער, דיא אויסווייזונג וואורדע שליעסליך ריקקאַנגי געמאַכט.

זאָ ווערדען אַלואַ דיא יודען מיט דען סלאַווען אין איינען טאַפּף געוואַרפּען: פּיעללייכט וואָרע עס דאָך בעסער, דיא אַניכט דער ציאַניסטען צו אַקצעפּטירען, דאָס דיא יודען איינע נאַציאָן פּיר זיך זעלבסט זינד. זיא ווירדען דאָן ניכט מעהר פּיר סלאַווען געהאַלטען ווערדען. יא, אונזערע ציאַניסטישען געזינגענע אָסטען האַבען איינע גראַסע אויפנאַבע, אויס דען יודען דייטשלאַנדס דיא איינען צו אָפּפּען, דאָמיט זיא קלאַר זעהען, וואָ זיא שטעהען.

אין בערלין פּאַנדען קירצליך מעהרערע קאַנפּעריענצען אונד גענעראַלפּערוואַמלונגען שטאַטט. דיא ציאַניסטישע פּעראייניגונג דייטש- לאַנדס היילט דאָועלבסט איהרע קאַנפּעריען אַב. אַם 27. אונד 28. 5. מ. פּאַנד דער ערסטע טאַג דעם „פּעראַנדעס ייִדישער לעהרער- פּעראיינע אין דייטשלאַנד“, אַם 29. דיא גענעראַלפּערוואַמלונג דעם פּעראיינעס פּיר ייִדישע געשיכטע אונד ליטעראַטור שטאַטט. זאַעבען איזט דאָ שטאַטיסטישע יאַהרבוך דער שטאַדט בערלין פּראָ 1896 ערשיענען. דעמעלכען ענטנעהמען וויר, דאָס אויך אין דיעזעס יאַהרע דיא צאַהל דער ייִדישען געבורטען אַבגענאָמען האַט.

זעלבען צו איינעם גראַסען גאַנצען אַרגאַניזירען, דאָ זיא געפּאַהר לויפּען, אַלס לאַנדעספּעראַטעהר פּעראַכטיגט צו ווערדען.

וויא ווירד עס דאָן אַבער אין דען איינצעלנען קראַנ- לאַנדערן אויכזעהען? ווערדען דיא יודען דאָרט אויך אָהנע- הין איינען פּאָליטישען פּאַקטאַר בילדען אונד דיא אַרגאַני- זאַציאָן מיט דען איבריגען יודען דער מאַנאַרכיע ניכט זאָ זעהר נאָטהיג האַבען, אָדער ווירד דאָ גענענטהייל דער פּאַלל זיין? — מיט דיעזער פּראַגע וואַלען וויר אונז אויס נאַכסטען ארטיקעל בעפאַסטען.

בריעה אויס בערלין.

דער זעג דער פּאַרטיטטלער בייא דען יינגסטען וואַהלען אין דיא געמיידערעפּראָענטאַנין בראַכטע דיא פּראַגע דעם זאָנטאַנס- גאַטטעסדיענסטעס וועדער אויפּס טאַפעט. אונזערע פּאַרטיטטלער געהען הייטע ניכט מעהר זאָ ווייט, וויא איהרע פּאַרנאָנגער אונד ווענ- וויזער, זיא וואַללען ניכט דען זאַמסטאַג „אַבשאַפּען“ אונד און דעססען ישטעללע דען זאָנטאַג אַלס רוהעטאַג איינזעטען. זיא בענגיגען זיך מיט דעם „בעשיידענען“ פּערלאַנגען, דאָס אויך אַם זאָנטאַג אין דען טעמפעל, אָדער אין איינעם צו ערריכטענדען טעמפעל, איין גאַטטעס- דיענסט מיט פּערדיגט שטאַטטפּינדען וואַלל, פּיר דיעיעניגען, דיא אַם זאַמסטאַג דורך בערופּסגעשאַפּטע פּערהינדערט זינד, אַם גאַטטעסדיענסטע טהיילצונעהמען. דיא קאַנזערוואַטיווע קולטוסגעמיידערעפּראָענטאַנין איזט אויס פּאַריגען יאַהרע איבער איין דיעסבעציגליכעס, מיט איבער 5000 אונטערשריפּטען פּערועהנענס געוון צור טאַגעסאַרדונג איבערגעגאַנגען; דיא פּאַרטיטטלער שלונגען לאַרס אונד שריעען צעטער אונד מאַרדיא איבער דיעזע אַנאַכראַניסטישען (ניכט צייטגעמאַסע) אַנשוואַונגען דער רעפּראָענטאַנין-מאַיאָריטאַט אונד דראַהטען, בייא דען נאַכסטען וואַהלען ראַכע היעפּיר צו געהמען, וועגן זיך נון איהרע דראַהונגען ערפּיללט האַבען אונד בייא דען וואַהלען דיא קאַנזערוואַטיווען קאַנדידאַטען דורכפּיעלען — זאָ אַרנומענטירען זיא יעטצט — דאָ ליעפּערטע דען בעווייז, דאָס דיא בערלינער יודען איינע „שבת-שני של-גלויות“ איינען „אויך-גאַטטעסדיענסט“ אַם זאָנטאַג ווינשען אונד עס נון זאַכע דער געמיידערעפּראָענטאַנין איזט, דיעזען יעדענפּאַללס פּראַממען וואונש אין ערפּיללונג צו ברינגען. דאָ וואַרטען „אויך“, דאָ היער אַנגער- ווענדעט ווירד, איזט קאַטליך, עס עראינערט און דען גייסטרייכען אויסשפּרוך אונזערעס וואַקקערען געזינגענענאַסטען מאַקס נאָרוויא פּאַס „אויך-יודענטהום“; וויר דירפּען אונז אַבער דאָרום נאָך קיינע גרויען האַרצע וואַכען לאַסטען, דיא „פּאַרטיטטלער“ ווערדען איממער בעשיידענער, פּריהער וואָר דיא אַבשאַפּענע דעם זאַמסטאַג צו גונסטען דעם זאָנטאַגס איהרע פּאַראַלע, יעטצט בענגיגען זיא זיך מיט דעם אויך-גאַטטעסדיענסט; פּריהער וואַללען זיא „אויך-קריסטען“ זיין, יעטצט „אויך-יודען“ — פּיעללייכט ווערדען זיא גאר באלד אויך אויף דאָ וואַרטען „אויך“ פּערציכטען אונד פּאַללע אונד גאַנצע יודען ווערדען. עס איזט זאַכע דער ציאַניסטען דייטשלאַנדס דאָפּיר צו זאָרגען, דאָס דיעזען ליישען באלד איין ליכט אויפּנעהע, דאָס זיא איינזעהען, דאָס דאָ יודענטהום יעטצט גאַנץ אַנדערע שמערצען האַט אונד גאַנץ אַנדערע דינגע בענאָטהיגט, אַלס איינען אויך-גאַטטעסדיענסט אַם זאָנטאַג.

ווייט צו געהען ברייכט מאַן היעבייא אַללערדינגס ניכט, אין דער נאַכסטען גאַהע שאַן קאַנן מאַן קלאַר זעהען, דאָס זעלבסט דיא יודען דייטשלאַנדס ניכט אויף ראַוען געבעטעט זינד, דיא פּראַגע פּאַן דעם ניעדערגאַנגע דעם אַנטיסעמיטיזמוס, מיט דער זיך אונזערע פּאַרטי- שריטטלער טראַסטען, צערפּאַללט אין ניכטס בייא נאָהערער בעטראַכ- טונג; אויף שריטט אונד טריטט, בייא דען ניעדרינסטען וויא בייא דען האַכסטען בעהאַרדען שטאַסט מאַן אויף דעזעלבען; ער שיינט דען

שטרענגע בעשטראפט. דא האלטונג דער געריכטע מאג דורך פאל-
גענדען אויסשפורך איינעם שטאטסאנוואלטעם איללוסטרירט ווערדען.
דערוועלטע זאגטע ביא איינעם פראצעססע: „5000 יידישע פרייוויליגע
ווארען דען טירקישען טרופפען געפאלגט אונד האבען טהעססאליען
איבערשוועמט: זיכערליך ניכט אויס פאטראיזיזמוס אדער אום קריעגס-
רוה צו עררייכען, זאגנדרען בלאס אום פלינדערן צו קאננען.“

אבער ניכט בלאס אין טהעססאליען, זאגנדרען אים גאנצען
לאנדע, ווא זיך נור יודען בעפינדען, זינד זיא דען ארנסטען שיקאנען
אויסגעזעצט. זעלבסט אין דער הויפטשטאדט אט הען זינד יודענ-
עקסצעססע ניכט זעלטען אונד ווערדען צומייסט פאן דער פאליצייא
אנגעשטימטעט. קירצליך איזט היער איין קריסטליכעס מאדנען, דאז
ביא קריסטען דיענטע אונד מיט דערען בעהאנדלונג אונזשאריעדען וואר,
מיט איינעם יידישען הויזרער דורכגעגאנגען. נאטירליך וואורדע גלייך דא
בלוטמארקען אויפגעווארמט, דא פאליצייא האלף נאך קראפטען אייפריג
מיט אונד וויר האפטען באלד איין צווייטעס קארטו ערלעבט. אונטער
דען יודען אטהענס העררשטע גראסער שרעקקען אונד דא סיטואציען
שיען זעהר געפארהרדאעהנד, אלס דא דורכגעגאנגענען גליקליכער-
וויע אויסגעפארשט אונד פעהראפטעט וואורדען.

פאר געריכט געשטעללט, ערקלארטע דאז מאדנען, צום יודענ-
טהום איבערטערטען אונד דען יידישען הויזרער הייראטהען צו וואללען.
ביידע וואורדען פרייגעשפראכען. דא פאליצייא בענאהם זיך ביא דער
גאנצען אפפארע אין איינער זאלכען ווייע, דאס זעלבסט דא גריע-
כישען צייטונגען עקסעמפלארישע בעשטראפונג דערוועלטען פערלאנגטען.
עס איזט זעלבסטפערשטאנדליך, דאס דא מאטעריעללע לאגע דער
יודען גריעכענלאנדס אונטער דיעזען פעהראלונגען שטארק ליידעט
אונד ווערדען פיעלע באלד צום וואנדערשטאב גרייפען מיססען, וועגן
ניכט גינסטיגערע פעהראלטיססע פלאטציריפען ווערדען.
אטהען, אים יאנואר 1899.

איין נייעס ציין!

דאז יידישע פאלק גלייכט אין גאר מאנכער בעציעהונג
איינעם וואיזענקינדע. דאז פאטער- אונד מוטטערלאזע קינד
האט פיעלע פאטער אונד פיעלע מיטטער, יעדער ניממט זיך
זיינער אן, יעדער בערופענע אדער אונבערופענע ערטהיילט
איהם בעפעהלע, וואס דעם איינען ענטשפריכט, עררעגט דען
צארן דער אנדערען — דאז קינד קאנן עס ביים בעסטען וויל-
לען זיינען פיעלען פראטעקטאָרען ניכט רעכט מאכען.

דאסזעלבע גילט אויך פאס יודענט הו.ס, זאלאנגע וויר
ניכט איין אייגענעם פאטערלאנד, איינע אייגענע מיטטערשפראכע
בעזיצען, האבען וויר פיעל פאטערלאנדער אונד מוטטער-
שפראכען; נאטירליך קאננען אויך וויר עס אונזערן פיעלען
פאטערן אונד מיטטערן ניכט רעכט מאכען. שולד דארפן
טראגען דא יודען זעלבסט. יעדעס לאנד, אין וועלכעס זיא פיר
קורצע צייט רוהע פאנדען, האבען זיא גלייך אלס נייעס „ציין“,
אלס נייעס „ערוואלעס“ בעצייכנעט, זיא האבען זיך אלוא
זעלבסט פאטער ארסלאן געמאכט. דאסזעלבע גילט אויך פאן
דער שפראכע. דעסהאלב גלויבט יעדער שטיעפפאטער, זיא נאך
ווילקייר בעהאנדלען צו קאננען; דעסהאלב האטטע דאז
יידישע פאלק זא פיעל אויסצושטעהען.

נון זאלל עס אנדערס ווערדען. וויר וואללען ניכט מעהר
פאטערלאנדסלאז ויין, וויר וואללען ניכט מעהר זאפיעלע שטיעפ-
פאטער אינד שטיעפמיטטער האבען, וויר האבען דיעזעס
שטיעפקינדערליכע לעבען זאטש גענוג. אבער זיעהע דא, נאך
גיבט עס יודען, יידישע רעפראזענטאנטען, דא ווייטער אלס
„וואיזענקינדער“ לעבען וואללען... אין אמעריקא פאנד נאטירליך
קירצליך איינע פערזאמלונג דעם אמעריקאניש-יידישען גע-
מיינדעבונדעס שטאטט. דערוועלטע פאססעט פאלגענדע רע-
זאליציען;

אים יאהרע 1896 צאהלמע מאן 1519 יידישע געבורטען, 1896
בלאס 1438; הינגעגען האבען דא מישעהען צוגענאמען, 1896:
271, 1896: 294. אויך דא צאהל דער אונעהעליכען קינדער איזט
געשטיגען, 1896: 79, 1893: 90. אים גאנצען גאב עס אים
יאהרע 1896 אין בערלין 13349 יידישע עהעפאארע אונד 1587
מישפאארע. דיעזע דאטען, וועלכע דא אינטעלעקטועללע רעשמעק-
טיווע דא מאטעריעללע לאגע דער יודען בערלינס אין ניכט בעזאג-
דערס גינסטיגע ליכטע צייגען, זינד יעדענפאלס געאייגענטער, אונ-
זערע געמיינדעפארשטעהער צום נאכדענקען אנצורעגען, אלס דא
פראגע דעם „אויך“ גאטטעדיענסטעס אס זאנגטאג.
בערלין, דר. יאקאב וויסקי.

בריעף אויס גריעכענלאנד.

דער גייסטרייכע סאפיר וואורדע איינמאל אום זיין אורטהייל
איבער גייטערבערס, „הונגעטטען“ בעפראנט. זיינע אנטווארט לייטעטע:
„דער קאטהאליק אונד דער פראטעסטאנט שלאגען זיך אונד דער יודע
מאכט איהנען היעזו דא מויק“. דיעזעלכען ווארט, אבער איין וועניג
אומגעאנדערט, לאססען זיך אויך אויף דא יודען גריעכענלאנדס אנווענד-
דען: „דער גריעכע אונד דער טירקע שלאגען זיך אונד דער יודע
קריעגט דא שלאגען“. דעגן טהאטזאכליך זינד פאס יינגסטען גריעכיש-
טירקישען קריעגע דא יודען גריעכענלאנדס אס הארטעסטען בעטראפ-
פען ווארדען. צו שוואך, אן דען זיענרייכען טירקען זיך דאז מיטהען
צו קיהלען, לאססען דא גריעכען דא ארמען יודען דא גאנצע וואכט
איהרעס אנומטהעס פיהלען, שפעציעלל דא יודען טהעססאליענס
האבען אונעהארטעס אויסצושטעהען.

דער יודענהאטס וואר זייט יעהער איין קעגנבארעס מערקמאל
דער גריעכען, אין דיעזעם קליינען לאנדען, ווא קוים אייניגע טיווענד
יודען זיך בעפינדען, ווארען יודענפעהראלונגען זייט יעהער אויף דער
טאגעסאדרונג. אין עראינגערונג אללער זינד דא יודענקעסצעסע אין
קארטו, וועלכע צור אויסוואנדערונג פאסט דער האלפטע דער דיעזע
אינועל בעוואהענדען יודען פיהרטע, אלס דא גריעכען, דא איבער-
הויפט גירעגנדע דען יודען ליידען קאננען אונד אויך אין אנדערען
לאנדערן, ווא אין רומאניען, קליינאויען עטצ. אימער אן דער שפיטצע
דער יודענפעהראלגער שטעהען, וואהרגענאמען האבען, דאס דא
יודענקעסצעסע איהנען גאר ניכט שארעטען, דעגן זעלבסט דאז
פערבאט געגען דא קארטוער אחרונים וואורדע פאן דען אחרונים-
האנדלערן ניכט שטרענגע בעפאלגט, דא וואכס איהנען ערסט רעכט
דער קאמם אונד דער יודע ווארד צום פריגעלעקנאבען, מיט דעם מאן
אללעס צו טהון זיך ערלויבטע, אלס נו דער גריעכיש-טירקישע קריעג
אויסבראך אונד דא גריעכען איינע טיכטיגע פארציען שלאגען בעקאממען
האבען, דא קעהרטע זיך איהרע וואטה געגען דען „זינדענבאק“ אללער
פאלקער, דען יודען. איהם וואללען זיא היימצאהלען, וואס זיא פאן
דען טירקען געקריעגט האבען, וואהרענד דעם קריעגעס אקקופירטען
בעקאננטליך דא טירקישען טרופפען דא פראווינג טהעססאליען, דא
גריעכישען בעוואהנער דערוועלטען פלאהען פאר דעם טירקישען ערב-
פיינדע, דעמוועלבען האב אונד גוט איבערלאססענד, בלאס דא יודען
פערבליעבען אים לאנדע, אויף דען גראסמוטה אונד דער דיכסיפלין
דער טירקישען טרופפען רעכנענד, אונד זיא וואורדען אויך ניכט גע-
טייטש, דעגן דא טירקען טהאטען איהנען ניכטס באזעס; הינגעגען דאז
פאן דען גריעכען צוריקגעלאססענע פערמאגען וואורדע נאטירליך
אלס העררענלאזעס גוט בעשלאגנאטהט. דאז ארגערס נו דא גריעכען,
וועלכע דאנק דעם איינגרייפען דער מאכטע וויעדער העררען אים לאנדע
זינד אונד זיא קלאגען דא יודען אן, וואהרענד דעם קריעגעס קריסט-
ליכע הויזער געפלינדערט צו האבען, ווער ניכט צו יענער צייט דאז
לאנד פערליעסס, ווירד נו דורך פאלשע צייגען אנגעקלאגט, געפלינד-
דערט אונד גערויבט צו האבען, דא געריכטע שענקען דיעזען אממענד-
מארקען פאללען גלויבען, דא דא ריכטער זעלבסט גראססע יודענ-
פיינדע זינד, אונד דא אונשוילדיגען יודען ווערדען עמפנדליך אונד

איזט בערייטש דער רעניערונג טעלעגראפיש מיטנעטהיילט וואָרדען. ער שטעללט עס ענטשיידען אין אַברעדע, יעמאלס איין געשטאַנדינס אַבעלעגט צו האַבען. דרייפֿוס פֿערויכערטע אויך, ער זייט שמעטס איבערצייגט געוועזען, דאָס זיינע אונשולד בינגען אייניגען יאהרען אָן דען טאָג קאָממען ווערדען. דער קאָססאַציאָנסהאַף זעטצט דיא פֿירפֿונג דער געהיימען אַקטען פֿאַרט. דיא אונטערזוכונג דירפֿטע כאַלד אַבעשלאַסען ווערדען.

פּאָליטישע רונדשוואַ.

דער רייכסראַט ה טריטט אַס 17. ד. מ. וויעדער צו-זאַמען. צור פֿערהאַנדלונג געלאַנגען צונאַכסט אייניגע וואַהל-בעשטאַטיגונגען, דאַן דיא רעניערונגספֿאַרלאַגען איבער דיא פֿערהאַנגונג דעם אויסנאַהמעסזשטאַנדעס איבער וועסטגאַליציען אונד היערויף וויעדער אייניגע מיניסטעראַנקלאַגען. דיא אָב-שטרוקציאָן ווירד אַלואַ ווייטער פֿאַרטגעזעטצט. — נאַכדעם דיא פֿערוזכע דער רעניערונג, איינע פֿער-שטאַנדיגונג צווישען דען דייטשען אונד טשעכען הערביי-צו-פֿיהרען, ביז נון ניכט פֿאַן ערפֿאַלג וואַרען, מאַכט זיך יעטצט איינע בעוועגונג געלמענד, דיא „פֿערשטאַנדיגונג פֿאַן פֿאַלק צו פֿאַלק“ וויעדער אויפֿצונעהמען. דער פֿריעדענסרוף געהט יעטצט צור אַבוועכסלונג זייטענס דער טשעכען אויס. דיעזע שיינען איינגעזעהען צו האַבען, דאָס עס מיט דעם באַהמישען שטאַטס-רעכט נאָך זיינע גוטען וועגע האַט, דאָס דיא רעניערונג טראַטץ איהרער בעדראַנגניסס ניכט דאַצו דיא האַנד ביעטען ווילל, דען ש. אַטסערעכטליכען געליסטען דער טשעכען צו ליעבע דיא איינהייט דעם רייכעס צו געפֿאַהרדען, זיא ציעהען עס אַלואַ פֿאַר, זיך ליעבער מיט דען דייטשען אויסצוגלייכען, אַלס אים פֿאַרטוואַהרענדען אונגיטצעס קאַמפֿע איהרע קראַפֿ-טע אויפֿצורייבען. פֿרייליך פֿערלאַנגען זיא פֿאַן דען דייטשען אַלס פֿרייז דעם פֿריעדענס דיא אַנערקענונג דעם שטאַטס-רעכטעס, וואָס דיעזע נאַטירליך ניכט צוגעבען וואַללען אונד ווירד עס וואַהרשיינליך ביים אַלטען בלייבען.

— דיא לאַנדמאַגע זינד נון אַללע וויעדער פֿערטאַגט וואַרדען. דער ניעדעראַסטערייכישע לאַנדמאַג טאַגט אַס לאַנגסטען אונד ער בעניטצעט אויך זיינע צייט רייכליך, עס וואַרדע רעכט פֿיעל אונד קראַפֿטיג איבער דיא יודען גע-שימפֿט, אייניגע פֿאַרלאַגען צו איהרעס אונגונסטען אַנגענאַמען, זאָ איבער דיא אויפֿהעבונג דעם הויזרהאַנדעלס אונד אַנדערע. דער לאַנדמאַרשאַלל האַרטע אַללעס צו אונד שוויגע אונד אַלס אַבעראַרדנעטער דר. אַפֿפֿנער איהן דאַרויף אויפֿטערק-זאַס מאַכטע, ערווידערטע ער, דאָס ער ניכט געהאַרט האַבע אונד אים סטעגאַנראַפֿישען פֿראַטאַקאַלל נאַכזעהען ווערדען. אויף איינער ווייטערען אַנפֿאַנע אַס נאַכסטען טאַגע ענט-שולדיגטע זיך דער לאַנדמאַרשאַלל, נאָך קיינע צייט געפֿונדען צו האַבען, דאָ פֿראַטאַקאַלל צו לעזען.... אַבער ניכט בלאָס געגען דיא יודען ריכטעטע זיך דיא טהאַטיגקייט דעם לאַנד-טאַגעס, זאָנדערן אויך געגען דיא פֿרייע שולע. אַבער אַרדנעטער שטיינער בראַכטע נאָמליך איינען אַנטראַג איין, דיא שולפֿליכט אויף דעם לאַנדע אויף 7 יאהרע העראַבצוועטצען, דען לעהרען צו געשטאַטטען, דיא שילער קאַרפֿערליך צו ציכטיגען א.ו.וו. — דער לאַנדעסוויפֿטמאַן פֿאַן גאַרץ, גראַף קאַראַניני, האַט אינפֿאַלגע איינעם קאַנפֿליקטעס מיט אייניגען אַבע-אַרדנעטען זיינע דעמיסיאָן איבעררייכט. — געגען דען צייטונגס טעמפֿעל אונד קאַלפֿאַרטאַשע-פֿערבאַט פֿאַנדען זאַנטאַג אין פֿאַסט אַללען גראַסערען שטאַרטען דער מאַנאַרכיע פֿראַטעסטפֿער-זאַמלונגען שטאַטט, דיא פֿאַן דער סאַציאַליסטישען פֿאַרטייאַ

„וויר זינד אונאַבאַנדערליכע גענגער דעם פּאָליטישען ציאָניזמוס. דיא יודען זינד קיינע נאַציאָן, זאָנדערן איינע רעלי-גיאַזע געמיינשאַפֿט. ציין וואַר איין קאַסטבאַרעס בעזיטצטהום דער פֿערגאַנגענהייט — דיא איינסטיגע היימאַטה אונזערעס גלויבענס — וואַ אונזערע פֿראַפֿעטען איהרע וועלטבעצווונגע-דען געדאַנקען אויסשפראַכען אונד אונזערע פּסאַליסטישען איהרע וועלטענטציקקענדען הימען זאַנגען. אַלס זאָלכעס איזט עס איינע הייליגע עראינערונג, אַבער קיינע האַפֿפֿונג פֿיר דיא צו-קונפֿט. אַמעריקאַ איזט אונזער ציין! היער אין דער היימאַטה דער רעליגיאָנספֿרייהייט האַבען וויר מיטבעגרינדען העלפֿען דיעזעס נייע ציין, דעססען קיימע שאַן אים אַלטען לאַגען. דיא מיסיסיאָן דעם יודענטהומס איזט איינע גייסטיגע, קיינע פּאָליטישע. איהר צוועק איזט ניכט, איינען שטאַט צו גרינדען, זאָנדערן פֿיעלמעהר דיא וואַהרהייטען דער רעליגיאָן אונד דער הומאַניטאַט דורך דיא גאַנצע וועלט צו פֿערברייטען.“ דיא ביבעל שרייבט פֿאַר, דעניעניגען יידישען קנעכט, דער נאָך אַבליויף זיינער 6 דיענסטיאהרע ניכט פֿרייא ווערדען ווילל, אַפֿפֿענטליך דאָ אַהר דורכצובאַהרען. וועלכע שטראַפֿע געביהרט דיעזען מאַננערן, דיא ווייטער אַלס שטיעפֿקינדער לעבען וואַללען? אין אַנדערען לאַנדערן האַבען דיא אַנטיסעמיטען דיעזע שטראַפֿע פֿאַללבראַכט; וויר ווינשען עס ניכט, דאָס דאסזעלבע אויך אין אַמעריקאַ געשעהען זאָלל; וויר וואַללען זיא בלאָס אין דען יידישען בלאַטטערן אָן דען פֿראַנגער שטעללען, פֿיעלליכט געניגט איהנען דאָ אונד זיא קאַממען צור איינזיכט. נעוויאָרק, מ. דאָבנער.

דיא דרייפֿוס-אַפֿפֿאַרע.

דיא דרייפֿוס-אַפֿפֿאַרע האַט דיעזע וואַכע איינע איבער-ראַשענדע ווענדונג גענאַממען. דיא רעניערונג וואַלצטע פֿאַן זיך דיא שולד אַב, אַלס אָב זיא דעם קאַססאַציאָנסהאַפֿע שוועריגקייטען מאַכע, אינדעם דער יוסטיצימיניסטער לעברעה דען קאַססאַציאָנסהאַף אויפֿפֿאַרדערטע, מיט דער אונטערזוכונג ראַשער פֿאַרטצושרייטען. הינגעגען האַט דער פֿראַזידענט דער ציווילקאַממער דעם קאַססאַציאָנסהאַפֿעס, קעסנאָי דע בעאַדעפֿאַר, זיינע דעמיסיאָן געגעבען, אַנגעבליך אויס דעם גרונדע, ווייל דער קאַססאַציאָנסהאַף דיא אונטערזוכונג אין איינזייטיגע ווייזע געפֿיהרט האַבען זאָלל אונד צוואַר צו גונסטען דרייפֿוס. דיא דעמיסיאָן אונד דיא ערקלאַרונג דעם פֿראַזידענטען האַט בעגרייפֿליכערווייזע גראַססעס אויפֿזעהען עררעגט אונד דיא דרייפֿוספֿיינדע בעגאַנגען דיעזעלבע פֿיר איהרע צוועקקע צו פֿערווערטעהן. דיא רעניערונג טראַט יעדאָך דיעזער ערקלאַרונג ענטשיידען ענטגעגען אונד דער יוסטיצימיניסטער נאַב בעקאַנט, אין דער קאַממער איבער דיא נאַנצע אַפֿפֿאַרע גענויע אויפֿקלאַרונגען צו געבען. — דיא קאַממער וואַרדע אַס 10. ד. מ. עראַפֿנעט. פֿאַן פֿערשיעדענען זייטען וואַרדען דיעזע פֿאַרגאַנגע דורך אינטערפֿעללאַציאָנען צור שפראַכע געבראַכט. מאַן איזט אויף דיא אַנטוואַרט דעם מיניסטערס זעהר געשפֿאַנטט. פֿאַן מאַססגעבענדער זייטע וואַרדע ערקלאַרט, דאָס דאָ פֿערברייטעטע געריכט, אַלס אָב אים זאָגענאַנטען „געהיימען דאָססיער“ (אַקטענבינדעל) זיך בריעפֿע פֿאַן קאָזער ווילהעלם בעפֿינדען, פֿאַללשטאַנדיג אויס דער לופֿט געגריפֿען זיא. עס בעפֿינדען זיך דאָרט וועדער עכטע נאָך געפֿאַלשטע בריעפֿע דעם דייטשען קאָזערס. פֿאַרויער בלאַטטער בראַכטען דיא נאַכריכט, דאָס דרייפֿוס אָן דער רוהר בעדענקליך ערקראַנקט זיא. פֿאַן אַנדערער זייטע ווירד דיעזעס ווידערשפראַכען. דרייפֿוס וואַרדע בערייטש פֿאַן איינעם נאָך דער טייפֿעלסאינזעל דעלעגירטען בעאַמטען פֿערהאַרט. זיינע אויסזאַע

(לעמבערג). דאז ציאניסטישע לאנדעסקאמיטע פיר גאליציען האט זיך קירצליך נייא קאנסטיטואירט. צום פארזיטצענדען ווארדע הי' דר. דאוויד העשעלעס געוואהלט, צו דעססען שטעללעכערטער דר. ברודע אונד ליפשיטין, דר. גאבעל צום סעקרעטאר אונד אינגאטין רייס צום קאסיער. — עס פאללט אלגעמיין אויף, דאס אין דיעזעם יאהרע דיא איבליכע לאנדעסקאנפערענץ אין לעמבערג ניכט שטאטט-געפונדען האט, וואהל פאנד איינע זאלכע אין סטאניסלויא אונד קא-לאמעא שטאטט, אלליין, עס ווארע דרינגענד געבאטען נאך דעם צווייטען באזעלער קאנגרעסס איינע לאנדעסקאנפערענץ איינצוברענגען, אום איבער דיא נייא געשאפענע סיטואציען צו בעראטהען. — הי' דר. נאטאן בירנבוים טריפסט דעמנאכסט היער איין אונד ווירד אום 16. ד. מ. איינען פארטראג איבער דאז טהעמא: „וויא ווירד זיך דער ציאניזמוס ערפיללען?“ האלטען.

M.

(לעמבערג). בייא דער טרויאונג דעם ראבבינאטס-קאנדידאטען דר. גוטטמאנן היעלט דער ראבבינער דר. קארא און איינע העברא-אישע רעדע.

(סטריא). אום 19. ד. מ. פאנד היער דיא נענעראלפערוואמלונג דעם היעזיגען פעראיינעם „ציון“ שטאטט. עס ווארדען געוואהלט הי' הערמאנן שאנפעלד צום פארזיטצענדען, יאזעף בראנדמארק צו דעס-סען שטעללעכערטער, אוואעל פרויווילליו, קאססיער, נארבערט ענגעלהארד אונד נארבערט גלאזבערג סעקרעטארע, שלום שטערן, אדמיניסטראטאר, אוואק וואלדמאנן, ביבליאטעקאר אונד יאזעף מאלדויער. (וויען.) דעם ראבבינער מ. פירסט איז זייטענס דער שטאטט-האלטערייא דער אללערהאכסטע דאנק דעם קאזיערס פיר דיא האכסט-דעמוזעלבען אנלאססליך ווינעס יובילאאומס פאן דען אסטערייכישען יודען אין פאלאסטינא איבעררייכטען הולדיגונגסארדעססע בעקאנט געגעבען ווארדען. — דיא פארבערייטונגען צור רינדונג רער קאלאניאל-באנק זינד בערייטט זא ווייט געדיעהען, דאז דיעזעלבע אין דער נאכסטען צייט אפפרייעל געגרינדעט ווערדען דירשטע. — אום 26. ד. מ. ווירד היער דר. מאקס נארויא איינען פארטראג איבער דאז טהעמא: „שטראמונגען אום יודענטהומע“ האלטען. צווייא טאנע שפאטער ווירד הי' בערנארד לאזאר איינען פארטראג אין פראנצא-זישער שפראכע האלטען. — דר. הערצל האט איין נייעס דראמא „אונזער קאטהעכען“ פערפאסטט. דאסזעלבע זאלטע אים האפבורג-טהעאטער אויפגעפיהרט ווערדען. אים לעטצעטען מאמענטע פערלאנגטע דיא טהעאטער-צענוור, דר. הערצעל מאנע איינע שטעללען אים 4 אקטע שטרייכען, דא דערזעלבע דיעס אבעלהנטע, קאנן דאז שטיקק אים בורגטהעאטער ניכט מעהר אויפגעפיהרט ווערדען. דר. הערצל האט דאסזעלבע איינער אנדערען ווענער ביהנע אנגעבאטען.

(וויען.) אונזער גלויבענסגעאססע, דער בעריהמטע מאלער האראוויטין, האט דאז פאם קאזיער בעשטעללטע בילד דער האבזעליגען קאזיערין עליזאבעטה פערטיג געבראכט צור האכסטען צופריעדנהייט זיינעם האהען אויפטראגעבערס. דאז בילד איז דאז געלונגענסטע פארטראג איהרער מאיעסטאט דער קאזיערין. (וויען.) אום 26. ד. מ. פייערט דער וואהלבעקאנטע העברא-אישע שריפטשטעללער הי' מרדכי ווייסמאנן היות (מו"ח) מיט זיינער נאטטין הי' פערל דאז פעסט דער גאלדענען האכצייט. אויס דיעזעם אנלאסע ווערדען דעמוזעלבען זיכערליך אויס אללען ליטע-ראיישען קרייזען גראטולאציענען צוקאממען, דענען וויר אויך אונזערע אייניגסטען גליקקווינשע אנרייהען.

(וויען.) דער ריהמליכסט בעקאנטע פערטהיידיער דר. מאקס נידא איזט פאם „קלוב אסטערייכישער פערטהיידיער“ צום עהרענ-פראזידענטען ערנאנט ווארדען. (בוראפעסט.) דער היעזיגע קויפמאנן סאמעל פאללאטשעק ווארדע פערנאנגענען זאמסטאג פאן איינעם זיינער געוועזענען בע-דענסטעטען ערמארדעט, דער מארדער, דער דיא רוכלאזע טהאט אויס ראכניער פערואיבטע, ווארדע פעהאפטעט. דערזעלבע בעניטצעט דיא געלעגענהייט, אלס פאללאטשעק געראדע מיט דעם אנצינדען דער

פערנאשטאלטעט ווארדען. עס איזט מערקווירדיג, דאס אין דיעזען פערזאמלונגען אויך ניכטסאציאליסטישע אבגעארדנעטע זיך פיר דיא אויפהעבונג דעם צייטונגססטעמפעלס אויסגע-שפראכען האבען. אללע וועלט איזט אלזא דאפיר, אונד דאך בעשטעהט דערזעלבע ווייטער.

— אין אונגארן שיינט זיך דיא סיטואציען צו קלארען. דער מיניסטער-פראזידענט באראן באנפפי האט מיט דער אפפאזיציען קאמפראמיספעהראנדלונגען איינגעלייטעט, וועלכע באלד צום אבשלוסע געלאנגען דירפטען. וויא פערלויטעט, זאלל דיא אפפאזיציען גענייגט זיין, דאז בודשעה-פראוויזאריאום, דאז אויסגלייכס-פראוויזאריאום אונד דאז רעקרוטענגעזעטץ צו בעווילליגען, ווענן באנפפי פערזיכערן ווירדע, דעם אבערסטען גע-ריכטסהאף דיא ענטשיידונג אין וואהלגעלעגענהייטען איינצו-ריימען אונד זיך אים געאייגעטען מאמענטע פאן דער רעגיע-רונג צוריקקצוציעהען. טראטץ אללעם ווידערשטרעבען שיינט אלזא דאך באראן באנפפי דער אבשטרוקציען צום אפפער צו פאללען.

— דיא פארבערייטונגען צור פריעדענסקאנפער-רעניץ אין פעטערסבורג ווערדען איפריג אים רוסשישען מיניסטעריאום דעם אייסקערן פארטגעזעטצט. דיעזעלבע דירפטע אים לויפע דעם מאנאטס מארץ שטאטטפירדען.

— אינצווישען איזט דער פאליטישע האריצאנט ניכטס וועניגער אלס וואלקעריין אונד דיא אויסזיכטען פיר דען וועלטפריעדען ניכט בעזאנדערס גינסטיג. דייטשלאנד פלאנט ווידער איינע ערהאהונג זיינער קריעגסמאכט. דאז פער-האלטניסס צווישען ענגלאנד אונד פראנקרייך איזט אויפס אייסערטע געשפאנגט. דיא אמעריקאנער בערייטען זיך אויף דען פיליפינען-אינזעלן צו איינעם קאמפעט מיט דען איינגע-בארענען פאר — אונזער זאלכען אוישיפיזיען זאלל דיא אב-ריסטונג בעשלאסען ווערדען! עס מיסטעט וואהרליך איין וואנדער געשעהען, דאס דעם זא ווארע.

— ענגלאנד שרייטעט אין זיינעם קאנפליקט מיט פראנק-רייך פאן ערפאלג צו ערפאלג. פראנקרייך גיבט איבעראל קלייגליך נאך. נאך דער רייטונג פאשאדא'ס האט עס יעטצט אויף דיא ערווייטערונג דער פראנצאזישען קאלאניע אין שאנגהאי (כינא), דעם וואונשע ענגלאנדס געמאס, פערזיכטעט. עס שיינט, דאס אויך אין דער נייפונדלאנד-פראגע ענגלאנד ווינען וויללען דורכזעטצען ווירד.

— דיא אמעריקאנער שיינען זיך מיט דער אקקו-פירונג דער פיליפינען-אינזעלן איינער אונאנגענעהמען אויפ-גאבע אונזערצאגען צו האבען. דיא פיליפינער, וועלכע אימער געגען דיא שפאניער רעוואלטירטען, וואללען זיך יעטצט אויך דען אמעריקאנערן ניכט אונזערווערפען, זיא וואללען היערען איהרער זעלבסט זיין. דיא אמעריקאנישע רע-גירונג האט דארטהין בערייטס טרופפען-פערשטארקונגען דע-לעגירט אונד איין שווערער, לאנגוועריגער קאמפף שטעהט בעפאר. דיא שפאניער קאנטען וועניגסטענס לאנד אונד לייטע, וואס בייא דען אמעריקאנערן ניכט דער פאלל אויזט.

❦ קראניק ❦

(קראקווא). באראנין הירש האט וויעדער איינען גראסערען בעטראג פיר גאליציען געשפענדעט. דיא באראנין שפענדעטע נאמליך דען בעטראג פאן דרייא מיליאנען קראנען, פאן דערען צינען צור האלפטע דיא שולקינדער דער שטיפטונגסשולען געקליידעט אונד בעקאסטיגט, צור אנדערען האלפטע ווירטהשאפטס-אונד האנד-ווערקסשולען פיר ארמע יידישע מאדענע ערויכטעט ווערדען זאללען. דיא ערסטע דיעזער שולען זאלל אין קאלאמעא ערויכטעט ווערדען.

רייכסראטהסאבגעאָרדנעטער אינגאָן דאָ שײַנס קי, אַלס קאַרדעפּערענט
שפּראַך שרײַטעטעצער לעאָן מײַשאַלעק, דיא פּערזאָמלונג פּאַס-
סטע איינע רעזאָלוציאָן, אין וועלכער דיא זאָפּאַרטיגע אויפּהעבונג דעם
צייטונגססטעמפּעלס אונד דעם קאָלפּאַרשאַעפּערבאָטעס געפּאַרדערט
ווייך. — אַהליכע פּערזאָמלונגען פּאַנדען אַם זעלבען טאַגע אין פּאַסט
אַללען גראָסערען שטאַדטען אַסטערוויכט שטאַטט.

(פּאַרטייאַטאָג.) פּאַריגען פּרייטאָג אונד זאַמסטאָג פּאַנד היער
אײַם „האַטעל ראַיאַל“ דער דיעסיאָהריגע פּאַרטייאָג דער גאַליצישען
סאָציאַלדעמאָקראַטען שטאַטט.

(שפּענדע.) דיא גיטערפּערזאָלונג פּאַן קרועשאַוויצע
שפּענדעטע פיר דיא אַרמען דער שטאַדט קראַקויא 500 צענטנער
קאַהלען.

פּאַללעטאָן.

נאָך צײַן.

ערצאָהלונג פּאַן מ. ד. בראַנדשטאַטטער.

(1. פּאַרטעזונג.) *

II.

זאָוואָהל נאַטאָן סאַלאַטאַנדער אַלס אויך אַדעלע
חאַפּ פּערבראַכטען דיא פּאַלגענדע נאַכט רוהיג אונד אונגע-
שטאַרט. סאַלאַטאַנדער טרייטע ניכט פּאַן זײַנער ערסטען
פּרויא אונד אויך ר' קלמן שטען, געזענגעטען אַנדענקעס, פּער-
ליעס דאָ פּאַראַדיעו ניכט, אום אַדעלע מיט זײַנער אײַפּערזוכט
צו פּערפּאַלגען. — אַם נאַכסטען מאָרגען קעהרטע סאַלאַטאַנדער
נאָך לעסבערג צוריק, פּאַלל גוטער האַפּלונג, דאַס ער איינע
לעבענסגעפּאַהרטין געפּונדען האַט, דיא צוואַר וועניג פּערשטאַנד,
דאַגעגען אַבער רעכט פּיעל געלד בעזימט; אַדעלע וויעדער-
אום בעטראַכטעטע זיך אײַם שפּיעגעל אונד פּאַנד, דאַס זיא
הייטע מיט צעהן יאָהרע זײַנער צו זײַן שײַנט אַלס געסטערן
צור זעלבען צײַט, דאַס זיא דעמאָך ווירדיג זיא, דיא נאַכטין
דעם מאַנעס צו ווערדען, דער דיעזעס גראָסע וואונדער
פּאַללבראַכט האַט.

אַסאָר קאַם אַלזאָ זײַנער אויפּגאַבע געוויסענהאַפּט נאָך,
דאָ איבריגע פּאַללבראַכטען נון זײַנע העלפּערסעלפּער, דיא
הייראַטעספּערמיטלער אין B. אונד לעמבערג, נאָך פּערלוויף
אייניגער מאַנאַטע וואַרד דיא וויטוע ר' קלמן שמעון'ס צור
מאַדאַטע סאַלאַטאַנדער אונד איבערזיעדעלטע נאָך לעמבערג,
איהרער טאַכטער אונד איהרעם שוועגערזאָהנע צום טראַטץ,
וועלכען דיא וויעדערפּעהרייראַטהונג דער מוטטער ניכט אַנגע-
נעהם וואַר, דאָ זיא אום איהר געלד בעזאָרגט וואַרען; צום
אַרגער אַללער פּראַסטען יודען אונד זײַנען אין B, וועלכע
עם גאַר ניכט פּערצײהען קאַננטען, דאַס דיא טאַכטער איינעם
זאָ פּראַסטען רעכטגלייביגען יודען, וויא עס אַדעלע'ס פּאַטער
וואַר, איינען „דייטש“ מיט ראַזירטעס באַרט הייראַטעהען זאָלל,
דער גאַנץ דעם סאַטעריאַליזםס הינגעגעבען איזט אונד דעסטען
געזיכטסציגע ניכט דאָ גערינגסטע פּאַן זײַנער יידישען אב-
קונפּט פּערראַטעהען; צום אַרגער איהרער לעבען פּערזאָנדטען
אונד פּריינדיגען, דערען נייד אויפּס האַכסטע געשטאַכעלט
וואַר, דאַס אַדעל ר' קלמן שמעון'ס איינע באַנקיערס-גאַסטין
וואַרדע, בלאָס איהר אונפּעהרייראַטעהעטער זאָהן ווידערשטרעב-
טע אויסנאַהמסווייזע דיעסמאַל איהרעם הערצענסוואונשע ניכט.
איהם וואַר דער אויפּענטהאַלט אין B. צוואוידער אונד ער

* נײַאיינערטענדע אַכאַנגענטען ערהאַלטען אויף פּערלאַנגען דיא
ערסטען פּאַרטעזונגען גראַטיס נאַכגעלעפּערט.

(בריעפּפּאַסטעפּערקעהר צו נײַאיהר.) ביא זאַממליכען פּאַסט
אַטערן אין וויען אונד אומגעבונג זינד אין דער צײַט פּאַס 28. דע-
צעמבער 1895 ביז איינשליעססליך 2. יאַננער 1899 איבער 26
מיליאָנען שטיק בריעפּפּאַסטעזונגען צור בעהאַנדלונג געלאַנגט.
(מאַקס נאַרדוואַס ווערקע.) וויר פּערזײזען אונזערע פּעהרערטען
לעזער אויף דאָ אין אונזערע הייטיגען נומער (זײַע 13) איינע-
שאַלטעטע אינזעראַט דער פּירמאַ ב. עלישער נאַכפּאַלנער אין לייפּציג.

קראַקויער לאַקאַלנאַכריכטען.

(נעקראָלאָג.) זאַנטאָג דען 8. ד. מ. וואַרדע הערר איזאַק
נייבערגער אין פּאַדגורזע צו גראַבע געטראַגען, דעסטען פּערלוסט
ניכט נור פּאַן זײַנער פּאַמיליע, זאַנדערן אויך פּאַן אַללען זײַנען פּריינדיען אונד
בעקאַנטען שמערצליך עמפּונדען ווירד, אויך דאָ יודענטהום פּערלאָר
אין איהם איינען אײַפּריגען בענייסטערטען אַנהאַנגער, דעסטען הערין
פיר יידישעם וועזען אונד עכט יידישע טראַדיציאָן וואַרם שלונג. ער
נאַהם לעבעהאַפטעס אינטערעסע אַן דער העבונג דעם יודענטהום
ניכט נור אין דער אייסערן פּאַרם, זאַנדערן אויך אין דעסטען וועזענט-
ליכעם קערן, אײַם היעזיגען ליטעראַטורפּעראַיינע „שפת אמת“, צו
דעסטען פּאַרשטאַנד ער איינעם געהאַרטע, ענטפּאַלטעטע ער איינע
ערשפּריעססליכע ווירקאַמקייט, זײַנע פּרייטע צײַט ווירמעטע ער פּאַסט
אויסשליעססליך דעם פּעראַיינסאינטערעסע, ער בעפּאַסטעט זיך זאָ-
וואָהל מיט דער פּינאַנציעללען געבאַהרונג אַלס אויך מיט דער גײ-
סטיגען העבונג דעם פּעראַיינעס, ער היעלט דאָרט בעלעדערענדע פּאַר-
טראַגע אונד ערטהיילטע נימאַוואַלשילערן געדיענעטען העבראַישען
אונטעריכט, צײַגטע איהנען דיא ליכטזײַטען דעם יודענטהום, אום
איהרע יונגען הערצען פיר דאָסועלבע צו געווינען, זײַן אידעאַל וואַר-
פיר ער שוואַרמטע, וואַר אימער דיא גרינדונג איינער פּאַלסקביב-
ליאַטעהעק צור פּעריברייטונג דעם יידישען וויסענעס אין ווייטע פּאַלקס-
שיכטען, אַבער וויא עס דעם געזעטצוגעבער מאָזעס ניכט געאַנגט וואַר,
דאָ ציעל זײַנער ווינעט — דאָ געלאַבטע לאַנד — צו בעטרעטען אונד
ער אַן דער שוועללע דעזעזעלבען פּאַן דיעזעס לעבען אַבערזעפּען וואַרדע,
זאָ שלאָסס אויך איזאַק נייבערגער זײַנע אויגען פיר אימער, אַהנע
דאָ אַביעקט זײַנער הייסעסטען ווינעט — דיא דער פּערזײזען איינע
ענטגענערייפּענדע ביבליאָטעהעק, צו זעהען, אַלס שרייבער דיעזער
צײַלען איהן אין דער לעצטען צײַט אַן זײַנעם שמערצענסרייכען
קראַנקענלאַנער בעזוכטע אונד איהם ערצאָהלטע, דאַס איינע ביב-
ליאַטעהעק אין דער גרינדונג בענריפּען זיא, אַטעהמעטע ער פּאַרה אויף
אונד מיט איינעם נאָך אַכען געווענדעטען בליקקע זאַנטע ער לויט:
„גאַטט זיא דאַנק, איך מאַכטע עס דאָך נאָך ערלעבען אונד דיעזע
ביבליאָטעהעק בעניטצען.“ עס קלאַנג דיעזער וועהמוטספּאַלל אויסנע-
שפּראַכענע וואונש וויא דאָ פּלעהען מאָזעס: „אעברה נא ואַרהא
אַת האַרץ הטובה, הַהר הטוב הַזה“, לאַסס מיך דאָך יענעם געלאַבטע
לאַנד בעטרעטען, יענע האַהע דעם גײַסטיגען אויפּשוואונגעס דורך דיא
וויסענשאַפט. אַבער אײַם ראַטעשלוסטע נאַטעס וואַר עס אַנדערס
בעשלאָסטען, עס וואַרדע איהם אַבער דאָ בעסטערע לאָ צו טהייל,
אין דען האַהערן רעניאַנען דיא זעליגקייט צו געניעסען: „עלה ראש
הפּסנה“, שטייגע פּאַן דעם יאַממערטהאַלע דיעזער וועלט אין דיא
גײַסטיגע האַהע, ערהעבע דרך אויף דען זעעלישען שווינגען צור עוויגען
וואַנגע דער זעליגקייט. זאָ מאַגע ער זאַנפּט רוהען אײַם שאַטטען דעם
אַללגיטיגען, תהי נפשו צורה בצרור החיים!

L. B.

(געגען דען צײַטונגססטעמפּעל.) אַם 8. ד. מ. אום 4 אוהר
נאַכמיטטאָגס פּאַנד היער אײַם „האַטעל ראַיאַל“ איינע פּאַן דען סאָציאַל-
דעמאָקראַטען פּעראַנטשאַלטעטע פּאַלקס פּערוזאַממלונג
שטאַטט, מיט דער טאַנעסאַרדונג; „וועג מיט דעם צײַטונגססטעמפּעל
אונד דעם קאָלפּאַרשאַעפּערבאָט.“ דער פּערוזאַממלונג, וועלכע צירקאַ
2 שטונדען דויערטע, וואַהנטען איבער דרייא טויענד פּערוזאַנען ביא
אונד נאַהם דיעזעלבע איינען רוזיגען פּערלוויף, דאָ רעפּעראַט היעלט

שיעדענע ווערוויאָנען אין אומלויף, סאלאמאנדער זעלבסט זאגטע: בױז ער דיא געוויססהייט ערלאנגט האבען ווירד, דאס ער ווירד- לױך היעצו געאייגענט זױא; פֿאָן אַנדערער זױטע אַבער ווירד בעהוויפטעט: בױז סאלאמאנדער מיט דעם געדע זױנער צווייטען פֿרויא זױן אין דיא בריכע געהענדעס געשאַפֿט וויעדער הער- ריכטען ווירד — פֿאַראױסגעזעטצט, דאס אַדעלע נױכט פֿריהער אַללעס ערפֿאַהרע אונד זױך דאָצו בעקוועמע, איהר געלד אָהנע- ווייטערס הערצוגעבען. — אַללױן, האַט אױך אלישע אים הױזע זױנעם שטױעפֿפֿאַטערס נױכט דאָ געפֿונדען, וואָס ער זוכטע אונד ערוואַרטעטע, טראַף ער הױנגעגען עטוואָס, וואָס איהן איבער- ראַשטע — ער פֿאַנד אין דױעזעם ראַבעננעסט אױן צאַרטעס טױכען, אין דױעזער האַללע אױנען ענגעל, אים הױזע סאַל- אַ- מאַנדערס דעססען טאַכטער לױראַ.

(פֿאַרטועטצונג פֿאַלגט.)

דיא צאָהנע אונד איהרע בעהאנדלונג.

(פֿאַרטועטצונג.)

אין דױעזעם שטאַדיאום מוסס דיא בעהאנדלונג פֿאַרנעהמליך דאַרויף געריכטעט זױן, דיא ענטצינדונג צו בעקאַמפֿען אונד דען בלוטאַנדראַנג נאָך דעם ערקראַנקטען אָרגאַנע צו מינדערן. דא דיא לעבענספֿאַהיגקױט אױנעם זאָ צאַרטען קאַרפֿערטהױלעס ווױא דאָ צאַהנפֿלייש אױססערסט שוואַך אױזט, זאָ אױזט אױנע אַנד- דױערנדע הױלונג אױסגעשלאַסען; דאָך קאַנן מאַן זױך וואַהל אױף אױנע צױט רוהע פֿערשאַפֿען, ווענן מען דען צאַהן מיט אױנעם שטיקקען וואַטע, וועלכעס אום דאָ ענדע אױנעם דינגען שטיקקען האַלצעס געוויקקעלט אונד אין לױא-וואַרמעס וואַסער געטויכט וואַרדען אױזט, רױניגט, אַלסדאַן אױן שטיקקען געווינדענלעך, אין הױססעס וואַסער אױסגעוויכט אונד צערקוועטשט, פֿאַרזױכט אין דען צאַהן אױנפֿיהרט אונד מיט וואַטע צודעקט: היערױף לאַסען דיא שמערצען געוואַהנליך באַלד נאָך, ווענינסטענע פֿיר קורצע צױט.

איבערלאַססט מאַן אַבער דען פֿערלױף דער קראַנקהױט זױך זעלבסט, זאָ שטייבט נאָך וויעדעהאַלטען אַנפֿאַללען דער נערוו אַב אונד מאַן מערקט דאַנן פֿיר לאַנגערע צױט נױכטס אױססערגעוואַהנליכעס מעהר, אַדער דיא קראַנקהױט געהט אין אױנע ענטצינדונג דער צאַהנ- וואַרצעלהױט איבער. דױעזער צושטאַנד ביעטעט נון אױן גרונדפֿער- שיעדענעס קראַנקהױטסבילד אונד ערפֿאַרדערט דעמענטשפֿרעכענד אױך אױנע אַנדערע בעהאנדלונג, ווענן בױא דער ענטצינדונג דעם צאַהנ- פֿליישעס דער צאַהן בױא בעריהונג מיט קאַלטען שטאַפֿען אױס- סערסט עמפֿינדליך וואַר, זאָ פֿערטראַגט ער זױא היער אָהנע ווייטערעס, וואַהרענד דאָרט דיא שמערצען פֿאַן אױנעם האַכגראַדי ענטצינדעטען צאַהנפֿלייש אױסנעהען, זאָ ליענט היער דיא אורזאַכע אין דער וואַר- צעלהױט, דיא שטאַרק ענטצינדעט אױזט. — דיא ענטצינדונג בילדעט זױך אַלזאָ, ווױא ערוואַהנט, נאכדעם דער נערוו אַבגעשטאַרבען אױזט: דיא פֿיליגע מאַסע אונד דיא פֿאַן איהר אױפֿשטייגענדען גאַזע באַהנען זױך אַלסדאַן אױנען וועג דורך דיא וואַרצעלשפּיטצע אונד היער פֿינד- דעט אױנע ענטצינדונג דער וואַרצעלהױט שטאַטט, צוערסט בעניגט דױעזעלכע אַנצושוועללען אונד העבט דען צאַהן אױן וועניג אױס זױנעם פֿאַכע עמפֿאַר, היערין ליענט אױן כאַראַקטעריסטישעס צױכען פֿיר דױעזע קראַנקהױט.

בױז צו דױעזעם פּונקטע זינד קאַלטע אױסשפּילונגען, אױנע האַלבע שטונדע פֿאַרטגעזעטצט, זעהר ווירקזאַם, צו פֿערמיידען זינד ערהױטענדע שפּיזען אונד געטראַנקע: נאכטס לאַגערע מאַן דען קאַפֿה האַך אונד ליעבער אױף אױן ראַססעאַר-קיסען אַלס אױף פֿעדערן. האַט זױך בערױטס פֿיעבער אױנגעשטעללט אונד אױנע געשוואַלסט געבילדעט, דאַן ווענדע מאַן אַנשטאַטט קאַלטער אױסשפּילונגען זאָלכע פֿאַן רעכט הױססער מילך מיט צוקקער אָן: דױעזעם בעשלייגט דיא אױטערבילדונג אונד ערלייכערט דיא שמערצהאַפֿטע שפּאַננע דער שליימהױט, צור קױלונג דעם בלוטעס אױזט אַלס געטראַנק לימאַנאַדע צו עמפֿעהלען. (פֿאַרטועטצונג פֿאַלגט.)

האַפֿטע אין לעמבערג אין אירגענד אױנעם האַנדעלסהױזע אױנע אַנשמעללונג צו פֿינדען, דעסהאַלב פֿאַלגטע ער מיט גאַנצעם הערצען זױנער מוטטער אױנס שטױעפֿפֿאַטערליכע הױז. א לישע — זאָ היעסס דערזעלכע — שטאַנד אונגע- פֿאַהר אים אַלטער פֿאַן 17 יאָהרען, וואַר פֿאַן שאַנעס אױססע- רען אונד אַנמוטהיגער האַלטונג, גלױך אַללען זױנען אַלטערס- אונד שטאַנדעסגענאַסען אױנגעטע ער זױך אים „חדר“ עטוואָס תלמוד אונד יידישעס וויססען אָן, לערנטע אַבער אױך עטוואָס העבראַיש אונד דיא לאַנדעסשפּראַכע בױא אױנעם לעהרער, ווױא עס בױא אַללען „רייכען קינדערן“ גאַלצישער יודען איבליך. נאָך דעם אַבלעבען זױנעם פֿאַטערס וואַר ער נון זױך זעלבסט איבערלאַסען; ער קעהרטע דעם „חדר“ אונד אַללעס דאָרט ערלערנטען דען ריקקען אונד בעגאַנן פֿיעל צו לעזען, פֿאַרציג- לױך ווערקע דער נייען העבראַישען ליטעראַטור, וועלכע ער בעזאַנדערס ליעבטע; ער לאַז אַללעס, וואָס איהם צור האַנד קאַם, אָהנע וואַהל, אָהנע אַנפֿערשיעד צווישען גוטעס אונד שלעכטעס. ער וואַר זױן אױגענער הערר אונד טהאַט אַללעס נאָך בעלעבען, פֿערקעהרטע אין דען קרױזען דער זאָגענאַנג- טען „אַססימילאַטאָרישען פֿאַרטשריטטלער“, דיא אָהנע פֿלאַן אונד ציעל פֿאַרטשרױטען אונד לאַנגסט דיא גרענצע, דיא דאָ יודענטהום זעטצטע, איבערשרױטען האַבען; ער צאַהלטע זױך אַבער אױך צודען, נאָ צױאַנאַלען פֿאַרטשריטטלערן, וועלכע זױך טרױטערייען הױנגעבען אונד גלױבען, מיט דעם לעזען אױנגער העבראַישער צױטשרױפֿטען איהרער נאַציאָנאַלען פֿפֿליכט געניגע געטהאַן צו האַבען אונד נױכטס מעהר צו טהון ברויכען — ער וואַר אױף דױעזער ווױזע אױן געבילדעטער יונגע, געבילדעט אָהנע וויססען, אָהנע צוועק אונד אָהנע ציעל, ער דענקטע נייע איבער זױנע צוקונפֿט נאָך, קאַס נייע מיט זױך אױנס רױנע אונד וואַססטע זעלבסט נױכט, וואָס ער אױגענטליך זױא אונד וואָס ער אַנשמערעכע.

אַלס נון דיא „אַקאַדעמישע יוגענד“, זױנער שוועסטער וועגען, זױן עלטערליכעס הױז צו בעזוכען בעגאַנן, דא בליק- טע ער צו איהנען מיט בעוואונדערונג אױף, זױא אום איהר פֿיעלױטיגעס אונד רױכהאַלטיגעס וויססען בעניידענד, מיט זױנעם שוואַגער שטאַנד ער יעדאָך שמעטס אױף געשפּאַננטעם פּוססע, איהן קאָננטע ער, וועגען זױנער אױנבילדונג אונד זױנעם האַגעשטאַלצעס, פֿאַס ערסטען מאַמענטע אָן נױכט לױדען, עס קאַס אָפֿט צו צאַנקערייען מיט שוועסטער אונד שוואַגער, וואַ- בױא גאַר מאַכטאַל אױך דיא מוטטער אין מיטלידענשאַפֿט געצאָגען וואַרדע. דאָדורך וואַרדע איהם דער אױפֿענטהאַלט צו הױזע אונלידליך געמאַכט. אלישע בעגאַנן דאַמאַלס פֿיעל נאַכצודענקען אונד פֿאַססטע פֿערשיערענע פֿלאַנע: אױנס גימ- נאַזיאום אױנצוטערטען; אױנע האַנדעלסשולע צו בעזוכען; זױך נאָך דױטשלאַנד, אַמעריקאַ, אַרגענטינען צו בעגעבען, צו אױוילען וואַרדע אױך פֿאַל אַס טױנאַ אין ערוואַגונג געצאָגען אױז. וו. אַלל דױעזע פֿלאַנע צעראַננען יעדאָך ווױא זױפֿענבלאַזען, אױנס גימנאַזיאום אױנצוטערטען וואַר ער שאַן צו אַלט; איהן אױנע האַנדעלסשולע בעזוכען צו לאַסען, וואַר דיא מוטטער ענט- שיעדען אַבענױגט; זױך אין דיא פֿרעמדע צו בעגעבען, דאַצו פֿעהלטע עס איהם אָן מוטה אונד ענערשיע — אונד זאָ גינג ער מיססיג העראוס, שמעטס פֿערביטטערט אונד מיסס- געשטימט, זױך זעלבסט צור לאַסט פֿאַללענד.

פֿירױדען הערצענס פֿאַלגטע ער נון זױנער מוטטער נאָך לעמבערג, אין דער האַפֿפֿונג, אים געשאַפֿטע זױנעם שטױעפֿ- פֿאַטערס אירגענד אױנע בעשאַפֿטיגונג צו פֿינדען. דױעזע ער- וואַרטונג אױזט צוואַר פֿאַרליפֿיג נױכט אין ערפֿיללונג געגאַנגען, דענן סאַלאַמאַנדער וואַלטע איהם צונאַכט קױנען צוטריטט אין זױן געשאַפֿט געוואַהרען, בױז... דאָריבער עבען זינד פֿער-

הַמְגִיד

רעדיגירט אונטער מיטוורקונג הערפֿאַרראַגענדער
שריפטשטעללער פֿאַן יעקב שמואל פּוֹכֶס

איזט דיא איינציגע יידיש-נאציאנאלע
העבראישע וואָכענשריפט אין אייראָפּא פֿיר
זאָמסטליכע אינטערעססען דעס יודענטהומס אונד
דער יידישען ליטעראטור. ער צייכנעט זיך דורך דיא
פֿיעלזייטיגקייט זיינעס אינהאלטעס פֿאַרטחיילהאַפּט אויס.
דערזעלבע ענטהאַלט אויסער איינגעהענדען אביעקטיווען
בעטראכטונגען איבער אללען צייטפֿראגען, אריגינאל-
קאַרעספֿאַנדענצען אונד נייאגיקייטען אויס אללען
לאַנדערן, וויסענשאַפֿטליכע אבהאנדלונגען אויס דעם
געביעטע דער יידישען ליטעראטור אונד געשיכטע,
רעצענזיאַנען ניי-ערשיענענער ווערקע, ליטערארישע נאָ-
טיצען א. ד. ג. אונד איינען בעזאָנדערען זעהר אינטער-
עססאנטען טהייל פֿיר בעללעטריסטיק (פֿעיללעטאָן).

דער אַבאָננעמענטפֿרייז בעטראַגט פֿיר'ס אינלאַנד
6 fl., פֿיר'ס אויסלאַנד 8 fl.

דען אַבאָננענטען אונד אינווערענטען דער
"יידישען פֿאַלקסשטימע" ווירד איינע ערמאַססיגונג פֿאַן
25% געוואָהרט. — ווער דאס אַבאָננעמענט פֿיר איין
גאנצעס יאהר אים פֿאַראַויס בעזאָהלט ערזאַלט איינע
פֿרעמיע אים ווערטע פֿאַן 1 פֿל.

פֿראַבענוממען גראַטיס אונד פֿראַנקאַ.

אַררעסכע:

Redaction d. „HAMAGID“, KRAKAU.

בייא בעשטעללונגען דער הער אינוערירטען
געגענשטענדע ביטטען וויר, זיך אויף דיא "יידישע פֿאַלקס-
שטימע" צו בערופֿען.

דיא בעסטענס בעקאנטע

שליוואוויטץ-ברעננערייא

אין לאַנצקא פֿערקויפֿט איהרע ערצייגונג בייא אב-
נאחמע פֿאַן 100 L. אויפֿוואַרטס א 70 kr. פֿער 75%
אב שטאַציאָן אלט-סאנדעק. אויך פֿיר פֿריוואַט-געברויך
פֿערזענדען וויר אין בלעך-פֿלאַשען צו 4 7/8 א 4.50 פֿל. אב
אַביגע שטאַציאָן.

אונזער פֿאַבריקאַט צייכנעט זיך ניכט נור דורך
שמאַקהאַפֿטיגקייט אונד פֿרייא פֿאַן יעדעס פֿוועל
אויס, זאָנדערן בעזאָנדערס אויך דורך דען פֿאַרויכ-
טיגסטען הכשר בייא דער צובערייטונג וויא אב-
שאפֿפֿונגען דער געפֿעססע, וועלכעס דורך הכשר
מהרב הגאון אבד"צ דק"ק צאנז בעשטעטיגט ווירד.

Salamon & Dawid Grossbard u. Abr. Pomeranz

ŁĄCKO, p. Alt-Sandez.

Jüdische Universal-Bibliothek.

Bisher erschienen 70 Nummern à 12 kr. Weitere Bändchen werden ausgegeben und Verzeichnisse gratis verabfolgt. Die Sammlung enthält **Erzählungen und Romane** aus dem jüd. Ghetto- oder Familienleben, unter Anderem den vollständigen Roman „Gabriel“ von S. Kohn, und die weltberühmten „Sippurim“, ferner Skizzen u. Dramen aus der jüd. Geschichte, Archäologisches, Literarhistorisches und Humoristisches. — Jedes Bändchen bildet für sich ein abgeschlossenes Ganze. Durch alle Buchhandlungen, sowie direct vom Verleger **JAKOB B. BRANDEIS** in Prag zu beziehen.

אללעס נייא איינגעריכטעט, מאדערנע שריפט-
גאַטטונגען אונד מאשינען נייעסמער קאַנסטרוקציאָן
מיט דאַמפֿבעטריעב.

געשמאַקפֿאַללע אויספֿיהרונג
עלעגאַנטער דרוק — זאַרגפֿעלטיגסטע
קאַררעקטור — מעססיגע פֿרייזע
פֿראַמפֿטע עפֿעקטואַירונג.

איבערניממט צום דרוקע אללערארט דרוקקסאַרטען.
עבענזא ווערקע אונד צייטשריפטען אין אללען
מאדערנען שפראכען זאוויא אויך אים אראבישען.
סירישען אונד גריכישען.

Josef Fischer

KRAKAU

Grodgasse 62

בוכדרוקערייא

סמערעאטיפיע

קויטשוקסעמפעל

פֿאַבריק

אינע ציערדע פיר יעדעס יידישע הויז!

נור 2 קראנען אדער פֿראַנקס 2.25 !

גראַססע	1 בילד פֿראָוידואים דעס צווייטען ציאָנסטען-קאַנגרעססעס אין באזעל
53 צמט. האָך	1 בילד קאפיטען דרייפֿוס
39 צמט.	1 בילד באראָנין קלארא הירש
ברייט	1 בילד קלאגעטויער פֿאַן יערוואלעס (כותל מערבי)

זעממליכע 4 בילדער נור 2 קראנען אדער פֿראַנקס 2.25 !

פֿערוואנדט געגען איינענדונג דעם בעטראגעס, אויך אין ברעפֿטארקען, אָדער געגען נאכנאהמע.

פֿאַן דער אהעזן ק. ק. שטאַטטהאַלטערייא קאַנצעסיאנירטער בילדערפֿעראג

ISIDOR KNOPF

Wien II/3, Brigittenauerlande 10.

עכט נייא זילבער דויערהאַפֿט

ווען נור געגענשטענדע פֿאַן דויערהאַפֿטעס נייא זילבער קויפֿען ווילל, ווענדע זיך מיט אנגאבע דירעקט אן דיא זייט 1870 וועלטבעקאַנטע פֿירמא

E. KAPELUSZ, Krakau.

דיעזע פֿירמא איזט אין קוואליטעט, סאלידיטעט, אונד בילליגע פֿרייע לייכטונספֿעהיגער אלס יעדע אנדערע פֿאַבריקען. א. א. צ. 1 פֿאַר לייכטער 40 צמט האָך 8 פֿל. — 34 צמט 4.75 פֿל. — 32 צמט 4.10 פֿל. אונד 27 צמט 3.75 פֿל. — פֿערשיעדענע פֿאַססאַנען אונד גראוירונגען. גאַבעל, מעסער, לעפעל 65 קר. פֿער שטיק. (הדס) בשמים ביקסע פֿאַן 80 ביו 1.80 — קידוש בעכער 1.20 — מנורות פֿיר הנוכה פֿערגאַלדעט פֿאַן 4 ביו 15 פֿל. — כתר לס׳ת פֿראכטפֿאַלל פֿערגאַלדעט 15 פֿל. — עץ החיים 14 פֿל. — יד מיט קעשמע 2.50 פֿל. — דיא פֿרייע זינד אב קראקויא פֿאַבריק אדער לאגער, דיא פֿירמא פֿיהרט אויס יעדען אויפֿטראג פֿר. נאכנאהמע. — אויך אן פֿריוואט קונדע ווירד אללעס עקספֿעדירט, אומגעהער, — איללוסטרירטע פֿרייקוואנטע נור אן גראסיסמען אונד ווידערפֿערקויפֿער.

Bücherkrach!

Unterzeichnete Buchhandlung versendet eine **compl. Hausbibliothek** die in keinem Hause fehlen sollte, bestehend aus **40 Werke** im Ladenpreise von fl. 22.— für **blos fl. 3.75.**

Sämmtliche Bücher sind komplett, neu und in jeder Hinsicht tadellos.

5 Bd. Zola's weltberühmte Romane. — Darunter: Nana, Um eine Liebesnacht, In provenzalischer Glut.	1 Die fürsüßl. Nachtwandlerin od. zwischen Himmel u. Erde.
1 Neuester Briefsteller sammt Wörterbuch. Handbuch f. d. Geschäfts-, Privat- u. Comptoir-Gebrauch.	1 Der Bergwerkssträfling od. zwei Jahre in den Silberminen Sibiriens. Naturgetreu geschildert v. J. Dimidow.
1 Der gute Ton od. Bildung macht fein.	1 Guy de Maupassant. Compl. Rom.
1 Rosegger s. Lebens- und Charakter-Skizze.	1 Schenk's Theorie.
1 Saphir. „O diese Weiber!“ Illustr.	1 Itzig Veitels Reiseabenteuer. Erzählung v. E. v. Nord.
1 Dreyfuss u. Zola Die weltgeschichtliche moderne Prozessreihe Frankreichs in objectiver Darstellung v. Major Ernesti.	1 Erzähl. aus Casanova's Memoiren.
1 Paul de Kock. Compl. Rom.	1 Sacher Masoch. Compl. Rom.
1 Knigge.	1 Petöfi. Lebensgeschichte einer Gefallenen. Hochinteressant!
1 Der Declamator. Auswahl der erprobtesten u. gediegnsten Vorträge.	1 Majssim u. Schnokes. Schnurren u. Anekdoten. 108 S. Illustr.
1 Buch der schönsten Stammbuchverse.	1 Blick in die enthüllte Zukunft.
1 Alex. Dumas Sohn. Der Fall Clemenceau. Denkschrift des Angeklagten Soeben ersch.	1 Leo Tolstoi. Compl. Rom.
2 Bd. Baronin Létang „Alme“. Roman. 323 S. stark.	1 Fischer. Buch der Novellen und Erzählungen. Illustr.
1 Lenkei-Wallesc. Das vergnügte Budapest. Führer durch die nächstl. Residenz in Wort u. Bild. 241 S. stark.	1 Alex. Dumas Sohn. Compl. Roman.
1 Grosses ägyptisches Traumbuch. 144 S. stark. Illustr.	1 Klaus. Schafften im Glück. Original-Roman. Illustr.
1 Prof. Falb. „Wann geht die Welt unter?“ Humor. polit. Prophezeiungen Illustr.	1 Grosser Bilder-Kalender f. d. Gemeinjahr 1899.

Da der Vorrath nur kurze Zeit reichen dürfte, versäume niemand, diese wertvolle Bibliothek sich baldmöglichst anzuschaffen. Versandt innerhalb Oesterreich-Ungarn und Deutschland nur gegen Voreinsendung des Betrages von fl. 3.75. — Ausland geg. Voreinsendung. — Zu beziehen einzig und allein durch die

Verlags- u. Exportbuchhandlung Weingarten Mör, Budapest Kerepesi-ut. 57.

דיא ערסטע קראקויער

דאמפֿף-זעלכוואַרען

כשר & סאלאמי-פֿאַבריק

דעם

A. S. SPIRA in KRAKAU

Krakauergasse 6

עמפֿיעהלט פֿאַר ציגליכסטע זעלכוואַרען וויא ברוסט, שינקען, צונגען, סאלאמי קראקויער פֿאַלנישע וואורשמ, קרענווירשטעל, סערפֿילאט, פֿראנקפֿורטער א. ז. וו.

צו דען אללערמעססיגסטען פֿרייען

פֿרייקוואנטע אונד הכשרים מבד׳צ דק׳ק קראקא יע׳א ומהרב הה״ג דק׳ק פֿאַדגורזע יע׳א אויף פֿעראנגען גראסיס אונד פֿראנקא.

אויפֿטראגע פֿאַן דער פֿראווינג ווערדען זאַמאַרט בעסטענס ערלעדיגט.

צוגלייך עמפֿיעהלט דיא ערסטע גאליצישע

מעטהברויערייא

דעם

A. S. SPIRA in Podgórze b. Krakau

פֿיינסטען געלאגערטען מעטה אין אללען סארטען צו זעהר בילליגען פֿרייען. אויפֿטראגע ביו 4 ליטר ווערדען אין בלעכפֿלאשען פֿר. פֿאַסט אויסגעפֿיהרט. פֿרייקוואנטע גראסיס אונד פֿראנקא.

Rumburger Schürzenindustrie!

Grösste und billigste Erzeugung in Oesterreich-Ungarn, liefert pr. Nachnahme (an mir bekannte Kunden ohne) 40 Façons Kinder- u. Frauenschürzen, erstere von 6 bis 40 kr., letztere von 10 bis 50 kr., schwarze Cloth 20 kr. bis fl. 1.50, Träger gross von 50 kr., Jacken 45 kr., Hemden 45 kr., Röcke 50 kr. Nichtpassendes zurück. Mustersendung franco u. 5%, beträgt ca. 8—10 fl. **JULIUS LEDERER, RUMBURG.**

מאַזעס פֿראַנקעל

שמעפֿדעקקען ערציגער

קראקויא

וויזן

סטראדאם 10.

II. קאַסטעלעצאַנססע 25.

עמפֿיעהלט זיין רייכאַססאַרטירטעס לאגער אללערהאַנד שמעפֿדעקקען, אין געשמאַקפֿאַללסטער אויספֿיהרונג צו דען בילליגסטען פֿרייען.

ציטהערשפֿיעלער

ערהאַלטען 2 ציטהערשטיקע גראסיס אונד קאַטאַלאַג בייא

J. NEUKIRCHNER, Görkau (Böhmen).

Subagenten

werden zum Verkaufe des weltbekannten „Russischen Sparcaffees“ für alle grösseren Städte aufgenommen.

General-Agentur: **Ad. Menasché, Krakau.**

Von der hohen Staffhalberei concessionirtes

AUSKUNFTSHAUS Brüder Eibenschütz

KRAKAU, Ringplatz 5

erteilt discret und **zuverlässig Auskünfte** jeder Art, beschafft Adressen für den Bezug und Absatz von Waren, weist tüchtige Vertreter nach und dient seinen Abonnenten überhaupt da, wo es auf Grund seiner weitreichenden Verbindungen, durch Ermittlungen aller Art in loyaler Weise sich nützlich machen kann.

➔ Prospeete auf Verlangen franco. ➔

Max Nordau:

Die conventionellen Lügen der Kulturmenschheit. 16. Auflage 4 M., geb. 5 M. Paradoxe. 6. Auflage 4 M., geb. 5 M. — Die Krankheit des Jahrhunderts. 2 Bde. 10 M., geb. 12 M. 80 Pf — Paris unter der 3. Republik. 4. Aufl. 6 M., geb. 7 M. 50 Pf. — Vom Kreml zur Alhambra. Kulturstudien, 2 Bde. 3. Aufl. 12 M., geb. 15 M. — Max Nordau's Porträt in Kupferstich 2 M., für Käufer von mindestens 2 Schriften gratis. Ausf. Prosp. gratis u. franco. Verl. eger B. Eischer Nachf. Leipzig.

fl. 35.—

fl. 35.— aufwärts.

Fünfjährige reelle Garantie!

DIE BESTEN

Ringschiffchen-, Singer-,

Vibrating-Shuttle-

und alle anderen

SORTEN

NAHMASCHINEN sowie sämtliche Bestandtheile offerirt die Original-Nähmaschinen-Fabriks-Niederlage **MICHAL KAMM HOLZ** Krakau, Florianergasse 34.

Reparaturen werden billigst berechnet.

ולא תהא כהנת כפונדקית ?

ביינע רעסטוראציען ליעגט אים שענכטען פונקטע דער קופמאנישען בעוועגונג, דיא שפיוועזימכער האבען אללע פראנטפענסטער אונד זינד פראכטפאלל איינגעריכטעט, דאס עסבעשטעק אונד טישצייג גאנץ קאמפארט נאך דעם יעטצ-טיגען צייטיגייטע, וואָ אימער ווערדען נור פרישע שמאק-האפטע שפיווען צובערייטעט, עבענאָ זינד אללערלייאַ ביערע, פארטער אונד פערשיעדענע וויינע צו בעקאָממען, אונד ווירד פיר דיא רעעלסטע בעדיענונג געוואָרגט. דאס דאז כשרות אים שמרעננסטען זיננע דעם וואָרטעס, וויא פיר טיך זעלבסט בעאָבאכטעט ווירד, זאָלל דאָך קיין זאָלכער פעהלער זיין, אום אללע אָבערוועהנטען מעלות צי איבערווענען. וועגן וויר אויך דיא קעללנערשולע ניכט בעזוכט האבען. זאָלל דאָך איינעם עדלען אונד פיינען פובליקום, וויא עס קראקויא מיט דער אומגעבונג האט, דיא פראגע, וועניגסטענס אויפפאללען:

ולא תהא כהנת כפונדקית ?

איחרע שאַטצבארע בעזוכע ערווארטענע, צייכנע האָכשטונגספאלל

מאיר הכהן ראפאפארט

רעסטוראטער, קראקויא.

איינגאנג קראקויערגאססע נוי 1 אונד דיעמעלסגאססע נוי 37.

כסף צרוף

במסחרי מסחר הכסף והזהב וכל כלי פו אשר יסדתי לי בעה"י זה שנים אחדות פה קראקא, נמצאים למכירה כל מיני כלי זהב וכסף אין מהסור דבר; מנורות פשוטות ובעלות קנים, כפות סכינים ומולות, צוקר דאָוע, כוסות ונביעים מעשה טולסק, כתרי תורה, מנורות להנוכה, ובזהב ביהוד נזמי און ברילאנט ודיאמאנט צמידים ואצעדות רפודות, מורה ישעות וישררות זהב, ובכלל כל כלי כסף וזהב, כלם מוכנים ועומדים במסחרי הנודע לשם ולתהלה לבאי שערו, וכל יודעי שם כבוד זקני הגביר ר' ליפא האראוויטץ בסטאניסלאו נ"י, וזכר כבוד אבי המנוח הגביר המהולל בתשבחות מו"ה משה שמחה ז"ל כהנא, יושר לבס ואמונת וחסם בדברי המסחר למעלה מכל תהלה, הוא ידע כי מכאן ואילך אמונת המסחר הורת על אכסניא שלה ויוכל כל איש להיות בטוח כי פעולתי אמונה והנהגתי אמת, ובכן דרשוני לשכני ומצאתם ברכה.

שמואל זיינוויל כהנא

ניוויילבער לא יראה ולא ימצא בכל גבול. פרייווראנטען לא ארפ"ם.

SAMUEL KAHAN, KRAKAU, Stradom 6.

In dem Verlage von **M. Breitenstein**, Wien IX, Währingerstrasse 5 sind erschienen und daselbst sowie durch jede andere Buchhandlung zu beziehen:

Herzl Theodor. Der Judenstaat, 4. Auflage, 60 kr.

Güdemann Dr. M., Oberrabbiner. Nationaljudenthum, 2. Auflage, 60 kr.

Friedländer M. Das Judenthum in der vorchristlichen griechischen Zeit, 75 kr.

Goldschmied, Rabbiner Dr. L., Modernes Judenthum, 60 kr.

Weissberg M. Die neuhebräische Aufklärungsliteratur in Galizien, 1 fl.

Kiesler Dr. Heinrich. Judenthum und moderner Zionismus, 30 kr.

Templer Bernhard. Die Unsterblichkeitslehre bei den jüdischen Philosophen des Mittelalters, 1 fl 50 kr.

Acten und Gutachten über den Talmud im Prozesse Rohling-Bloch, 3 fl.

S. SCHMIDT KRAKAU ♦ ♦ ♦
Sławkowska 31.

NIEDERLAGE VON SÄMMLICHEN
GASGLÜHLICHT-ARTIKELN
WIE GAS-, SPIRITUS- UND NAPHTA-LAMPEN.
NÄHMASCHINEN, FAHRRÄDER,
KINDER-TRICYKLES
UND BESTANDTHEILE FÜR NÄHMASCHINEN
UND BICYKLES ETC.

רוס'ישע טהעע-האנדלונג

דעם

B. HEILPERN in KRAKAU,

Grodgasse 29

עמפפיהלט דעם נעעהרטען פובליקום דעם
סען טהעע, וועלכער אין אָסטעררייך-אונד
גארן זייט דעם יאהרע 1893 דען רוף
דעם אללערבעסטען אונד ביליגסטען
אונטער אללען טהעעסאָרטען זיך ערוואַרבען
האט, צו פֿאַלגענדען פּרייזען:

7	6	4	2	1	נר.
1,20	1,60	2,00	2,40	3,00	א רובעל
1,20	1,60	2,00	2,40	3,00	פיר פֿל.
1/1	1/2	1/4	1/8	1/16	פֿיר 1 רוסס. פֿונד אין
					פֿינדיגער פּאקעטע נעפּאקט.

פֿערנער כינעזישען טהעע רוס'ישער גאטטונגען אין
אַריגינאַליקסטען אונד קליינערע קוואַנטעטען פּרייזווירדיג.
וויעדערפֿערקייפֿער ערהאַלטען ראַבאַט. אויסוואַרטענע
אויפֿטראַגע איבער 2 קילאָ נעגען קאַססאַ פֿראַנקאַ
(אַהנע ראַבאַט).

צום שוטצע נעגען נאַכאַהמונג ווירד ערוכט, אויף אָבער-
שטעהענדער געריכטליכער שוטצמאַרקע דער „סירענע", וואַמיט
יעדעס פֿאַקען פֿערוועהן איזט, נענויאַ צו אַכטען.

**Redegewandte
HERREN,**
die Acquisitionstalent im Versicherungswesen

besitzen, ledig, mosaisch, cautionsfähig, werden behufs Uebernahme einer bestehenden, **General-Agentur** in einem grösseren Orte Galiziens gut eingeführten mit gutem Einkommen gesucht. — Offerte unter Chiffre

A. B. Krakau, poste restante.

**D. Ohrenstein & M. Zeltner
Krakau, Stradom 10.**

REICHHALTIGES LAGER
sämtlicher Sorten **Leinwände, Baumwollwaaren,**
Tischzeuge, Bett- u. Tischdecken, Vorhänge, schwarze
Seidenstoffe, Atlasse, Seiden, Samt
und aller anderen Artikel

➔ für **Heiraths-Ausstattungen** ➔

Verkauf: En gros u. en detail
zu **fixen Fabrikpreisen.**

Das Erste Herren-Kleider-Geschäft
CH. FELDMANN
Krakau, Allerheiligenplatz
empfiehlt sich einem geehrten Publicum.

JÓZEF FEIL
ZEGARMISTRZ
Kraków, Grodzka 60
poleca
bogato zaopatrzony skład
ZEGARÓW i ZEGARKÓW
różnego rodzaju
jakoteż
wyrobów jubilerskich
po najtańszych cenach.

Przyjmuje wszelkie reperacje pod
sumienną gwarancją.

אויף פערלאנגען זענדע הילזען צור פראבע גראטים אונד פראנקא.

דיא אינדוסטריע-אנשמאלט פיר פאפיער אונד ציגארעטטען-הילזען

„נאריס“

דעם מאניסטערם דער פארמאציע אונד כעמיקערם

Wł. Bełdowski, Krakau

עמפפיעהלט צור ערלייכטערונג דער אויסוואהל פאלגענדע ארמען פאן הילזען:

פיר שפעצי- אליטאמען- טאכאק	„Mais de Paris“	מאידהילזען	צו לייכטעם	ווייסע הילזען „נאריס“
	„Maïs Wallis“	”	אונד שפע-	”
	„El Maur“	עניפטישע הילזען	ציאליטא-	מאידהילזען „Maïs Numa“
	„Offie. Club“	”	טען-טאכאק	„Maïs Albert“

פאן דעם בעשטרעבען בעזעעלט. מיט דעם פארטשרייטען אונד ענטוויקקלונג דער אינדוסטריע שריטט צו האלמען. אום אללען ווינשען דער פ. ט. רויכער ענטשפרעכען צו קעננען. האבע איך פערפאלקאממעטע נאריס-הילזען איינגעפיהרט. דיא זיך דאמיט אויסצייכנען. דאס איינע אנגעציענדעטע ציגארעטטע ניכט שנעלל אויסלעשט. זיינט קיין פעטט אן אונד אינפאלגעדעססען קאנן מאן דיא גאנצע ציגארעטטע רעכט שמאקהאפט אויסרויכען.

צוגלייך מאכע אויך אויף דיא מאידהילזען אויפמערקזאם. וועלכע זיך דורך קיהלעם אונד מילדעם רויך אויסצייכנען אינד דען געשמאק דעם טאכאק ניכט אים גערינגסטען בענאכטהייליגען.

צו בעקאממען אין אללען האנדלונגען אונד טראפיקען.

אין לעמבערג אויסשליעסליכעם לאגער:

אין דער טאכאק- אונד ציגארעטטען- שפעציאליטעטען- האנדלונג
הארל דורווייג-שמראכסע.

מיט האכאכטונג

וו. בעלדאווסקי

מאניסטער דער פארמאציע אונד כעמיקער.

דען פ. ט. קויפלייטען אונד קאנדיטארען עמפפעהלע פאפיערוואקע אונד שאכטעל פיר צוקקער

צו זעהר בילליגען פרייזען.

KAROL JAHR Aptekarz w Krakowie ul. Krakowska Nr. 13

英 英 英 poleca: 英 英 英

Jahra Kakao żółdziowe,
najlepszy środek odżywczy przy ogólnych osłabieniach, dla ozdrowieńców, osób nerwowych i dzieci. Szczególnie zaleca się „Jahra“ Kakao żółdziowe osobom nerwowym, którym używanie kawy lub herbaty jest wzbronionem.
←→ Cena pudełka 35 ct. w. a. ←→

Jahra Antisept. „Baby Puder“
niezrównana zaspka dla niemowląt i dzieci. Matki, dbające o zdrowie i czystość swych dzieci, powinny tylko „Jahra“ antiseptyczny „Baby Puder“ używać. Cena pudełka 35 ct. w. a.

Jahra Antiseptyczny „Proszek na poty“
najpewniej skutkujący środek — używany przy poceniu się nóg, pod pachami itp.
Cena pudełka 35 ct. w. a.

NIEZBĘDNE W KAŻDEM GOSPODARSTWIE DOMOWEM!

Jahra „Persycyna“ najlepszy środek do niszczenia i wyteplania wszelkiego rodzaju owadów, jak pcheł, pluskiew, karakonów, moli, much, stonogów itp.

Cena pudełka 15 i 30 ct. w. a.
Proszę przy zakupie JAHRA „Persycyny“ uważać na markę ochronną „PERS NA KONIU“.

Jahra „Czekoladki Chininowe“
po 0.10 Chinin. muriat. — Cena pudełka 60 ct. w. a.

Jahra „Czekoladki Chininowe“
po 0.20 Chinin. muriat. Pudełko 80 ct.

Czekoladki te dla przyjemnego i łagodnego smaku lekarze chętnie zamiast czystej chininy zalecają.

Wyrób
i główny skład powyższych środków
u aptekarza **KAROLA JAHRA**
apteka pod „Złotym Orłem“ w Krakowie,

skąd też wszelkie zamówienia zamiejscowe odwrotną pocztą się wyśleją.

Saul Rafael Landau

Wolf Pamm's Schwiegersohn

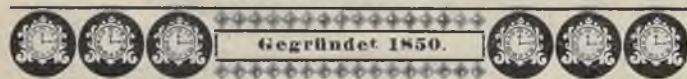
in KRAKAU, Stradom Nr. 13.

GROSSES LAGER

von echten Schweizer Taschen-Uhren,

Goldketten, Gold-, Silber- und Juwelen-Waaren

zu Fabrikspreisen.

Gegründet 1850.

A. KLEINBERG

KRAKAU, HOTEL „ROSE“

empfehl

Photographische

APPARATE

und sämtliche Utensilien

zu Fabrikspreisen.

Ecke Floryańska

und St. Thomasgasse.

ELEGANT EINGERICHTETE ZIMMER

HOTEL DE LONDRES

KRAKAU.

GUTE SPEISEN UND GETRÄNKE

NEURENOVIRTER SAAL

für Hochzeiten, Unterhaltungen etc.

SALOMON WASSERLAUF

Hotelier und Restaurateur.

BILLIGSTE PREISE.

Die Alpacca- u. Chinasilberwaaren-Fabrik sowie Bronze-Kunstgiesserei von

Loria, Kowalkowscy & Dedrzeński in Podgórze

erzeugt israel. Cultusgegenstände wie

Schellenstücke, (עץ חיים), Thoraschilder (טב), Kronen, Chanukalampen, Gewürztürmchen für Psomim, Becher, Esrogbüchsen, Schiebleuchter (Havdolokerzenhalter), Ewiglichtlampen (נר תמיד), Deuter (יד), Kauhanimbecken, Omed-Verzierungen, Sedergarnituren wie auch Girandoles, Wandleuchter für Gas, Kerzen und elektrische Beleuchtung in Silber, Neusilber und Bronze.

Die Firma übernimmt alle in ihr Fach einschlagende Arbeiten für ganze Tempeleinrichtungen und stehen auf Wunsch Specialentwürfe zu Diensten.

Grosse Auswahl eigener Erzeugnisse in Gebrauchs- und Luxusgegenständen für Gelegenheits- und Ehrengeschenken wie Essbestecke, Essig- und Oel-Service, Butterdosen, Sardinendosen, Trinkbecher, Eierservice, Zuckerdosen, Salzfaßel, Fruchtkörbe, Tafelaufsätze, Kaffee- und Theeservice, Präsentirtassen, Leuchter, Candelaber etc. in diversen Ausführungen und dauerhaftester Versilberung.

Die Auszeichnungen, welche auf der letzten Ausstellung in Lemberg den Erzeugnissen dieser Firma zu Theil wurden, sind der Beweis der Güte, der Qualität und Schönheit der Ausführung, der aus dieser Fabrik hervorgehenden Waaren.

Illustrirte Cataloge auf Wunsch gratis und franco.

Fabriks-Niederlage { Podgórze, Kalwarienstr. 21
Krakau, Grodgate 11.